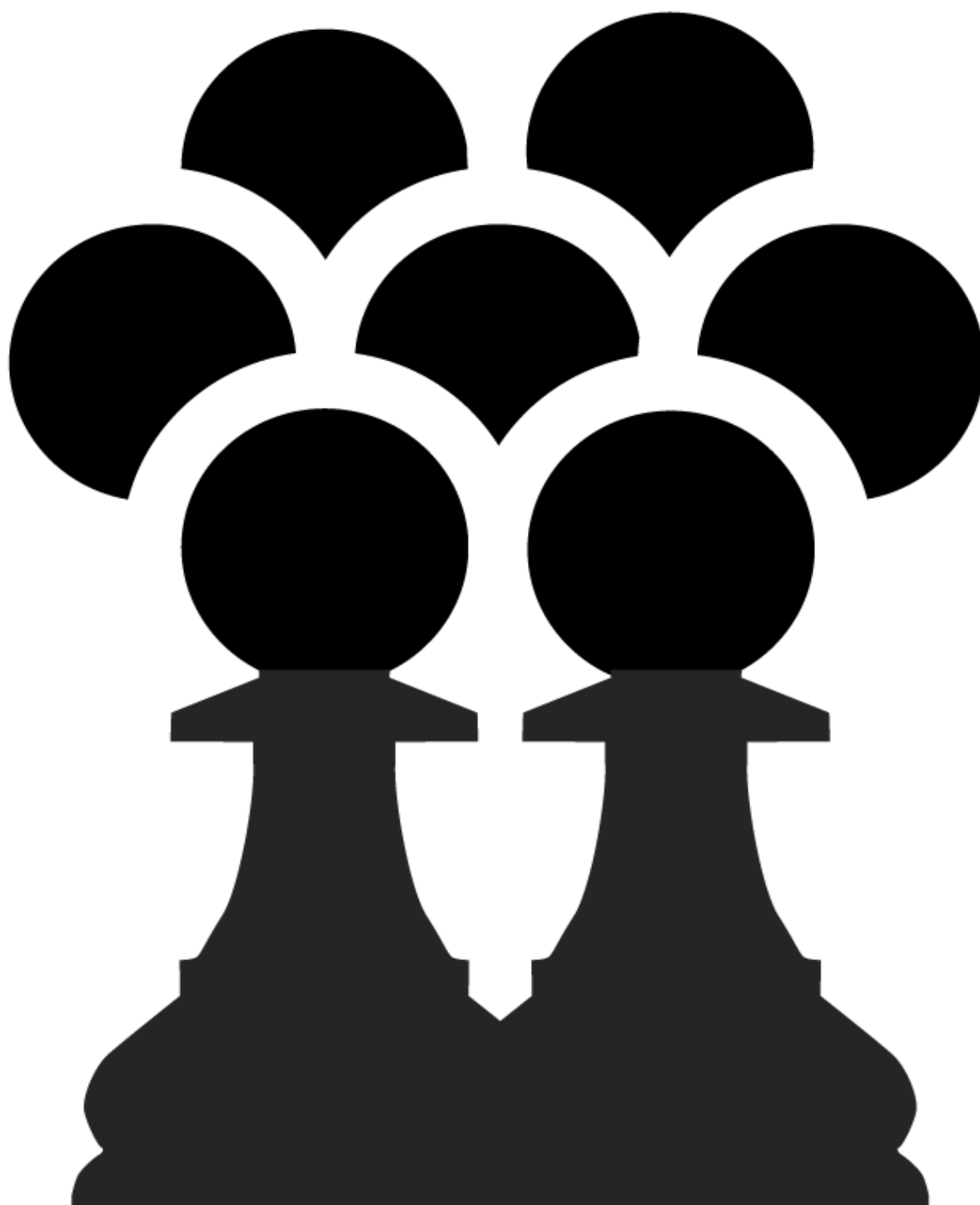

de Promoot

Clubblad van Schaakvereniging **Promotie Zoetermeer**

jaargang **61** | nummer **2** | april 2013

→ www.svpromotie.nl ←

DE PROMOOT

Clubblad van Schaakvereniging 'Promotie'

Jaargang 61 | nummer 2 | april 2013

Schaakvereniging 'Promotie' – opgericht 6 oktober 1952

Clubgebouw:	Sportcentrum Olympus, Voorweg 107, Zoetermeer, tel. (079) 341 95 96
Jeugd:	Wijkcentrum De Leyens, Van 't Hoffplein 1, Zoetermeer
Website:	www.svpromotie.nl
Contributie:	senioren (vanaf 20 jr): € 145,- / junioren (16-19 jr): € 75,00 / studenten: € 75,- / aspiranten (t/m 15 jr): € 70,- plus € 22,50 leskosten / alleen extern: € 70,00
Donaties:	minimaal € 25,00
Gironummer:	2405362, t.n.v. Schaakvereniging Promotie, Zoetermeer
Ereleden:	H. Breuker, P. Briggeman, G. Eggink, J. Hagoort, J. Meijer, M. Nepveu, G. Swart, J. Veldhuizen

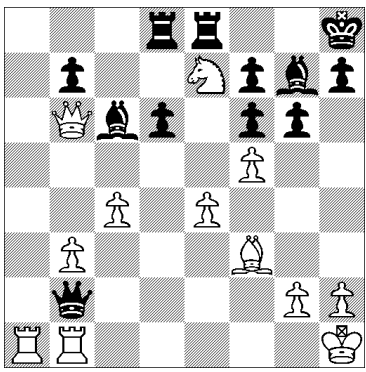
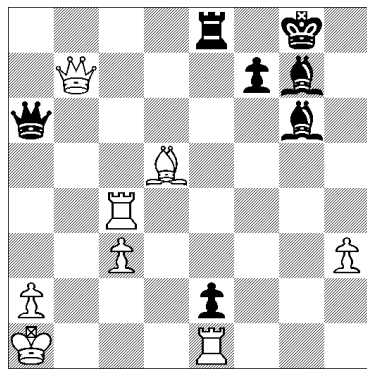
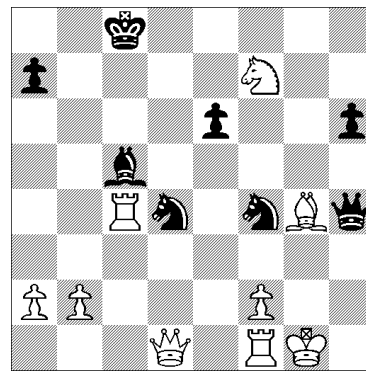
bestuur	naam	adres	telefoon + e-mail
voorzitter	J. van den Berg (Jaap)	Wildenberg 18 2716 ND Zoetermeer	(079) 321 42 59 bergvandenjb@hetnet.nl
secretaris	D. Th. Brinkman (Dirk)	v.Boisotring 97 2722 AB Zoetermeer	(079) 342 20 05 dirk_brinkman@nl.ibm.com
penningmeester	W.P.M. Jutte (Willem)	Kadelaan 39 2725 BB Zoetermeer	(079) 331 35 81, (06) 24 51 67 10 w.jutte@hetnet.nl
wedstrijdleader intern	M. Wichhart (Maarten)	Linie 4 2652 HB Berkel en Rodenrijs	(010) 842 35 41 promotie.intern@upcmail.nl
wedstrijdleader extern	R. de Vries (Rob)	Breitnerlaan 56 2391 GC Hazerswoude-Dorp	(0172) 58 73 35, (06) 22 41 94 68 r.de_vries@wxs.nl
algemeen adjunct	< vacature >		
voorzitter jeugdcommissie	D.J.F. van Nies (Dingeman)	Rhonestroom 22 2721 CC Zoetermeer	(079) 341 84 32 dingeman.vannies@xs4all.nl

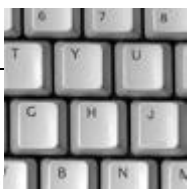
	naam	adres	telefoon + e-mail
redactie clubblad De Promoot	H.J. Alberts (Henk)	Trompstraat 98 2266 KL Leidschendam	(070) 320 64 29 h.j.alberts@hetnet.nl
	R. de Vries (Rob)	Breitnerlaan 56 2391 GC Hazerswoude-Dorp	(0172) 58 73 35 r.de_vries@wxs.nl
webmaster www.svpromotie.nl	R.R. Matai (Rudi)	Noordwaarts 70 2711 HM Zoetermeer	(079) 888 59 52 wmprom@hotmail.nl
materiaal-commissaris	C. Schoon (Chris)	Caan van Necklaan 191 2281 BG Rijswijk	(070) 399 93 54 ccschoon2010@kpnmail.nl

➔ www.svpromotie.nl ➔

Inhoud

	blz
Redactioneel	<i>redactie</i> 2
Van de voorzitter	<i>Jaap van den Berg</i> 2
<i>Intern</i> : Stand na de 26 ^e ronde	<i>Maarten Wichhart</i> 3
<i>Intern</i> : Evaluatie van het competitiesysteem	<i>Maarten Wichhart</i> 4
<i>Extern</i> : Alle uitslagen	<i>Rob de Vries</i> 5
Winnen van een grootmeester	<i>Bernard Bannink</i> 6
Tegen de "kleine" Nikolic	<i>Manuel Neveu</i> 8
JCC Promotieklasse A	<i>Bauke Hoogland</i> 10
Melk- en bejaardenquota	<i>Chris Schoon</i> 14
Tata: Winnen met de één-na-beste zet	<i>Rob de Vries</i> 15
Peru's eerste schaakprofessional	<i>Hans Meijer</i> 16
Wit/zwart speelt en wint (soms: maakt remise)	<i>Henk Alberts</i> 18
<i>De zetten van van Zetten</i> : Amateur wordt Meester & Zwart op wit	<i>Maarten van Zetten</i> 19
Schaken in het Rijksmuseum	<i>Henk Alberts</i> 20
Gezwets vanaf de barkruk	<i>Hielke Kuipers</i> 21
P4: Degradatienood afgewend	<i>Rudi Matai</i> 22
De Spaanse opbouw met d2-d3	<i>Ruurd Kunnen</i> 23
Voor de schaakdetectives	<i>Rob de Vries</i> 29
<i>Uit de oude doos</i> : Het wonder van Pijnacker	<i>Gerhard Eggink</i> 31
Schaken tegen buitenlanders	<i>Rudi Matai</i> 32
Oplossingen problemen	<i>redactie</i> 33
Agenda	<i>bestuur</i> 34

[1] Adamson - Aripov North American Open 2012 ● zwart begint en wint	[2] Arnason – Keene Lloyds Bank Open, Londen 1981 ● zwart begint en wint	[3] Bekker-Jensen - Williams Reykjavik Open 2013 ● zwart begint en wint
oplossingen: → blz. 33 [bron: Hans Ree, NRC]		

Redactioneel

Henk Alberts
Rob de Vries

Zoals onder hieronder ook al aangeeft zijn het (financieel) moeilijke tijden voor de vereniging. Daarom hierbij een unieke Promoot: de eerste Promoot in de geschiedenis die op A5-formaat gedrukt is. Een historisch document dus. Daarom: meenemen die Promoot! Meenemen en goed bewaren; dit nummer is over 50 jaar geld waard!

En bovendien, in moeilijke tijden als de onze heb je helden nodig! En Helden biedt deze Promoot volop. Helden met een hoofdletter H. Zo kun je in deze Promoot lezen dat Ruurd Kunnen Meester is geworden (pagina 19). Verder kun je hier lezen hoe Bernard Bannink van een Grootmeester won (pagina 6). En helemaal onovertroffen is wat Niels Veldhuizen ooit in Pijnacker presteerde; niet voor niets ging deze gebeurtenis als het wonder van Pijnacker de geschiedenisboekjes in (pagina 30)! Bij al deze Helden staat er slechts één dissonant in deze Promoot: Manuel Nepveu die het presteert om van een 'kleintje' te verliezen (pagina 8).

Kortom, lees deze Promoot! En lees deze Promoot goed; misschien krijgt u dan 'dispensatie' en hoeft u in voorkomende gevallen geen Oordeel en Plan uit het hoofd te leren (zie pagina 14); dan kan Manuel u gewoon uit deze historische Promoot overhoren. Daarom hierbij alvast een paar 'testvragen':

- Wat zijn Proof games? Weet u wat de bijnaam van Blackburne was?
- Wat is volgens Bernard een WC-game?
- En wat is volgens Manuel een WC-game?
- Wat kost volgens onze onovertroffen materiaalcommissaris een fietsaanhanger (welk investeringsvoorstel in deze moeilijke tijden natuurlijk weer niet doorging)?
- En tenslotte: hoe scoorde ons bierteam in de wedstrijd tegen Botwinnik??

Van de voorzitter

Jaap
van den Berg

Als ta van de ledenvergadering ligt hier het nieuwe nummer van de Promoot. Dat is zonder meer iardering voor het onverzettelijke werk van de redactie: Rob de Vries en Henk Alberts. De uitdaging is nu dat het financieel mogelijk blijft drie tot vier keer per jaar een nieuw clubblad te laten verschijnen dat een visitekaartje voor onze vereniging is. Suggesties daarvoor vanuit de ledenvergadering worden opgevolgd. Er worden minder exemplaren gedrukt en de redactie is druk doende de mogelijkheden van een ander formaat te onderzoeken (*dit nummer is een test - red.*). Ook proberen we advertenties te werven.

Als u dit nummer leest is inmiddels ook een feit dat we vanaf 1 april zelf op dinsdagavond verantwoordelijk zijn voor het beheer van de speelzaal en de bar. Tegelijk biedt dat de kans om de financiële basis voor onze vereniging te versterken. Zoals het er nu naar uit ziet is dit een tijdelijke zaak en zal het bestuur alternatieve speellocaties blijven onderzoeken.

In ieder geval kunnen we in de Olympus op dezelfde voet doorgaan. Dat betekent niet alleen de interne competitie die de derde periode is ingegaan, maar ook de invitatie-zeskamp waarvan de finale nadert. In juni spelen we weer de rapid-driedaagse en daarna de zomercompetitie. Kortom, we blijven schaken en bestaan.

Stand na ronde 26 (periode 3, ronde 4, 2 april 2013)

groep 1				
pl	speler	punten	rating	TPR
1	B. Bannink	375	2239	2274
2	R. Kevlishvili (j)	351	1953	2248
3	J.W. Duijzer	282	2081	2094
4	M. Wichhart	279	1921	2064
5	J. Blankespoor	276	1910	1940
6	H. Noordhoek	267	2075	2031
7	A. Schuurman Hess	264	1870	1823
8	W. Broekman	264	2014	2577
9	J. van den Bergh	261	--	1826
10	R. Kunnen	261	1891	1986
11	N. Peerdeman	258	1909	1993
12	S. de Swart	255	2027	1874
13	A. de Waal	255	--	1939
14	M. Nepveu	249	1936	1831
15	J. Baas	237	1921	1976
16	B. Hoogland	237	1799	1842
17	H. Ouwens	234	1888	1956
18	F. Martens	232	1645	1658
19	L. Smaal	231	1843	1913
20	R. Minnema	228	1748	1810
21	J. van den Berg	225	1740	1887
22	J. Tan	219	1830	1826
23	H. Boerkamp	219	1935	1795
24	Mi. van Staden	216	1827	1750
25	M. Hettfleisch (j)	216	1593	1731
26	R. van Rijkom (j)	214	1473	1794
27	M. Manoch	213	2017	1872
28	M. van Zetten	213	2154	1915
29	F.L. Caljé (j)	212	1027	1739
30	J. Sibbing	207	1968	1777
31	J. Veldhuizen	185	1647	1692
32	W. Tsai	180	1837	1710
33	G. Toxopeus	170	1662	1394

groep 2				
pl	speler	punten	rating	TPR
1	F. Sieben	203	--	1614
2	H. Kuipers	200	1711	1751
3	E. Guijt	200	1704	1688
4	W. van Dalen	196	1633	1547
5	H. Minnema	186	1814	1609
6	D. Brinkman	180	1636	1502
7	M. Kanbier (j)	180	1635	1739
8	H. Breuker	172	1491	1471
9	P. Hijma	170	1509	1541
10	E. Eveleens	169	1712	1602
11	J. Busman	164	1684	1677
12	G. Eggink	163	1900	1468
13	J. van Lier	160	1477	1690
14	D. van Nies	158	1698	1768
15	I. Tjin A Lien	158	--	1575
16	R. Matai	158	1646	1701
17	W. van Rijkom (j)	148	1601	1533
18	Ma. van Staden	146	1522	1443
19	H. Bragonje	144	1403	1472
20	H. Knops	142	1779	1284
21	R. de Vries	142	1431	1287
22	V. van Rijkom (j)	136	1333	800
23	W. Jutte	136	1426	1418
24	J. de Roo	128	1430	1344
25	C. Schoon	128	1399	1202
26	M.D. Caljé (j)	116	729	1258
27	G.S. Caljé (j)	84	--	817
28	T. van Wissen	76	--	1142

Jarenlang was het competitiesysteem tijdens elke ledenvergadering een van de felst bediscussieerde onderwerpen. Naast het gebruikelijke geneuzel over het financiële resultaat, de begroting en een voorgestelde contributieverhoging, kon het competitiesysteem stevast rekenen op flinke aandacht.

Sommige leden waren verknocht aan finalegroepen, in hun ogen het hoogtepunt van het seizoen. Anderen, vooral degenen met negatieve ervaringen in het jaar ervoor, waren fel tegen. Daarnaast waren er altijd nog de out-of-the-box denkers, die de nodige creatieve, of soms ook minder creatieve, alternatieven aandroegen.

Tot aan mijn tanden toe bewapend met voor- en tegenargumenten, nam ik dit jaar voor de eerste keer in mijn loopbaan als interne wedstrijdleider plaats achter de tafel. Om geen modderfiguur te slaan, was ik extra vroeg naar bed gegaan, op een gezond dieet. Ik heb er zelfs nog over nagedacht op trainingskamp naar een zonnige locatie te gaan, maar gezien de dikte van de portemonnee van de penningmeester leek me dat (helaas) niet haalbaar. Alle denkbare scenario's had ik zorgvuldig uitgewerkt.

De vergadering duurde lang dit jaar, waarschijnlijk net geen record. Maar het ging niet over het competitiesysteem. Verder dan het verzoek het jeugdtempo aan te passen, kwam het niet. Het lijkt alsof men het systeem niet meer belangrijk vindt. Wat zou hiervan de reden zijn? Hebben de finalegroep-voorvechters de club verlaten? Vergat men deze dingen op te brengen, vanwege de emotionele discussies over de toekomstige speellocatie? Is men zich door de financiële crisis gaan realiseren dat er belangrijker zaken zijn dan een competitiesysteem?

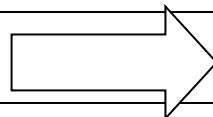
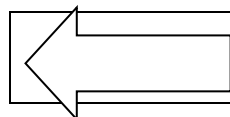
Dan begin ik me langzaam te realiseren, dat er ook nog een andere reden kan zijn. Misschien is men wel gewoon tevreden zoals het nu is. Het huidige systeem is dynamischer dan ooit. Doordat elke periode weer op nul gestart wordt, speelt iedereen ergens voor. Zelfs de sterkere spelers uit groep 1 moeten soms alles uit de kast trekken om degradatie te voorkomen. Iedereen uit groep 2 krijgt drie keer per jaar een nieuwe kans zich te mengen in de strijd voor promotie. Vorig jaar was er nog een punt van kritiek, dat de toppers elkaar nauwelijks treffen. Dit is verbeterd, door de top 4 van de totaalstand, indien mogelijk, tegen elkaar in te delen.

Uiteindelijk gaat het er natuurlijk om wie aan het eind van het seizoen de beker omhoog mag houden. Dit jaar een tweestrijd tussen Bernard en Robby, de rest staat op enorme achterstand. Door de drie onderlinge wedstrijden te winnen heeft Bernard een voorsprong genomen, maar hij is er nog niet. Op 28 mei zullen we het allemaal weten.

□

Oudste complete schaakspel in Nederland, 16^e eeuw, Rijksmuseum Amsterdam (zie blz. 20)

Alle uitslagen t/m 6 april

team	klasse	wedstrijd	uitslag	MP	BP
P1	KNSB 3 ^F	Krimpen a/d IJssel 1 - Promotie 1 Promotie 1 - Shah Mata 1 S.Landau Axel 1 - Promotie 1 Promotie 1 - Het Witte Paard 3 De Pion 2 - Promotie 1 Promotie 1 - De 3 Torens 1 Promotie 1 - Oegstgeest 1 Rijswijk 1 - Promotie 1	4 - 6 4 - 4 4½ - 3½ 4½ - 3½ 2½ - 5½ 3 - 5 2 - 6 4 - 4	8 / 15 = 53,3 %	36½ / 72 = 50,7 %
P2	Prom.	Botwinnik 1 - Promotie 2 Promotie 2 - SHTV 1 WSC 2 - Promotie 2 Promotie 2 - Schaakhuis 1 RSC-Belgisch Park 1 - Promotie 2 Promotie 2 - Scheve Toren 1 SHTV 2 - Promotie 2 Promotie 2 - DD 3	4 - 4 4½ - 3½ 6 - 2 4 - 4 2 - 6 3½ - 4½ 4 - 4 4½ - 3½	9 / 16 = 56,3 %	10½ / 24 = 43,8 %
P3	1 ^B	Promotie 3 - DSC 5 BF-Wassenaar 1 - Promotie 3 Promotie 3 - Scheve Toren 2 Haeghe Ooievaar 1 - Promotie 3 Pomar 1 - Promotie 3 Promotie 3 - Botwinnik 4	3 - 5 4½ - 3½ 5 - 3 6 - 2 3½ - 4½ 7 - 1	6 / 12 = 50,0 %	25 / 48 = 52,1 %
P4	2 ^A	RVC 2 - Promotie 4 Promotie 4 - WSC 4 Lierse 1 - Promotie 4 Promotie 4 - RSC-Belgisch Park 2 SHTV 3 - Promotie 4 Promotie 4 - Rijswijk 3 Promotie 4 - DCSV 1	5 - 3 5 - 3 5 - 3 4½ - 3½ 5½ - 2½ 3½ - 4½ 4½ - 3½	6 / 14 = 42,9 %	26 / 56 = 46,4 %
P5	2 ^B	Schaakhuis 2 - Promotie 5 Promotie 5 - Rijswijk 4 WSC 6 - Promotie 5 Promotie 5 - WSC 5 Haeghe Ooievaar 2 - Promotie 5 Promotie 5 - DD 6 Promotie 5 - DSC 7	4 - 4 5 - 3 2 - 6 5½ - 2½ 3½ - 4½ 3 - 5 5½ - 2½	11 / 14 = 78,6 %	33½ / 56 = 59,8 %
P6	3 ^B	DD 8 - Promotie 6 Promotie 6 - Pomar 3 RVC 4 - Promotie 6 Promotie 6 - DSC 9 HSV 2 - Promotie 6 Promotie 6 - Lierse 2	5½ - 2½ 6½ - 1½ 2½ - 5½ 3 - 5 1½ - 6½ 3½ - 4½	6 / 12 = 50,0 %	27½ / 48 = 57,3 %
P7	4 ^A	Promotie 7 - Schaakhuis 3 Promotie 7 - Botwinnik 5 Haeghe Ooievaar 5 - Promotie 7 RSC-Belgisch Park 3 - Promotie 7 Promotie 7 - BF-Wassenaar 2	1 - 5 ½ - 5½ 3½ - 2½ 3 - 3 2 - 4	1 / 10 = 10,0 %	9 / 30 = 30,0 %
KNSB-beker		Promotie - Philidor Leiden	1½ - 2½	uitgeschakeld	
HSB-beker		Promotie - HSV Promotie - WSC	2½ - 1½ 1½ - 2½	uitgeschakeld	

Elk jaar bezoek ik één of meer schaaktoernooien in het buitenland. Dit jaar zijn Henk Noordhoek en ik naar het sterkste open toernooi in Europa geweest: Capelle La Grande. In ronde 8 mocht ik met wit tegen een Bulgaarse grootmeester. Nu scoor ik af en toe een halfje tegen grootmeesters en had ik één keer gewonnen, maar dat was een "wc-partij".

Bernard Bannink (2255) - Evgeni Janev (2469), Capelle La Grande, 1 maart 2013

1. d4 d6 2. e4 Pf6 3. Pc3 c6 4. Pf3 Lg4

Voor de partij had ik al gezien dat mijn tegenstander vaak Philidor-achtige systemen speelde.

5. h3 Lxf3 6. Dxf3

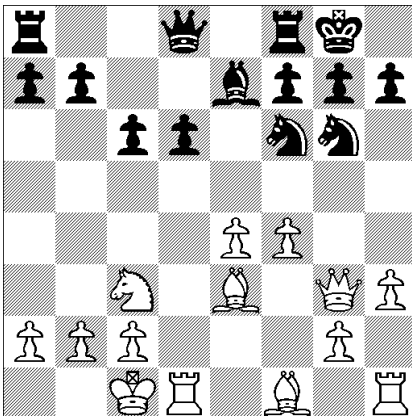
Ach een loperpaar is nooit weg.

6. ... Pbd7 7. Le3 e5 8. 0-0-0

Omdat ik twee dagen eerder met voorzichtig spel tegen een ander GM niks had bereikt besloot ik tot actief spel.

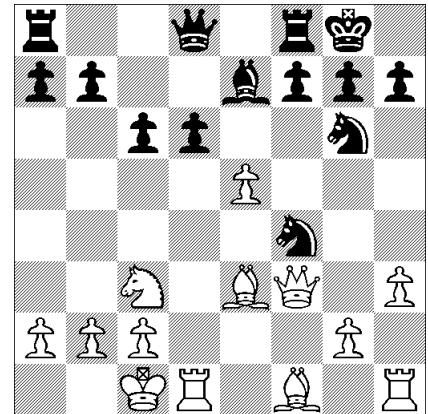
8. ... Le7 9. dxe5 Pxe5 10. Dg3 [10. De2 b5]

10. ... 0-0 11. f4 Pg6

Deze had ik niet verwacht.
[11. ... Ped7 12. Df3±]

12. e5 Ph5
13. Df3 Phxf4 →

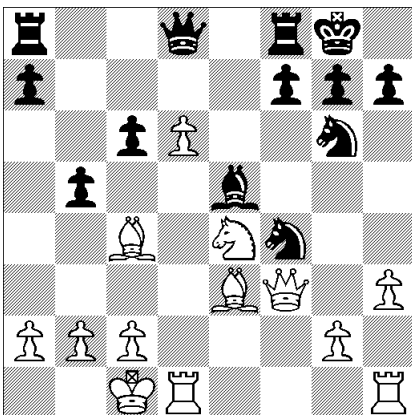

14. exd6 [14. Lxf4 Pxf4 15. exd6 Lf6±]

14. ... Lf6 [14. ... Lxd6 15. Pe4 Pd5 16. Pxd6 Dxd6 17. c4 Pe5 18. Df2 is ook niet fijn.]

15. Pe4 Paarden die elkaar dekken staan niet goed. [15. Lxf4 Pxf4 16. Lc4 Le5±]

15. ... Le5 16. Lc4 b5?

Misplaatste agressiviteit.

[16. ... Ph4 is de beste kans voor zwart.

17. Df2 Phxg2± 18. Ld4 Lxd4 19. Txd4 En zwart vecht nog.]

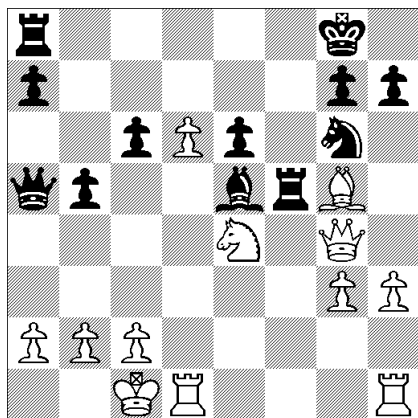
17. g3 De goede counter

17. ... Pe6

[17. ... bxc4 18. gxf4 (18. Lxf4?! Da5) 18. ... Lf6 19. f5+-]

18. Lxe6 fxe6 19. Dg4 Tf5

20. Lg5 Da5 [20. ... Dd7 21. Kb1+-]

21. d7

[21. Kb1 Taf8 22. d7 Lc7+-;
maar als Promotiespeler speel je toch op promotie?]

21. ... Lc7

[21. ... Dxa2 22. d8D+ Txd8 23. Txd8+ Pf8+- 24. Kd2+-]

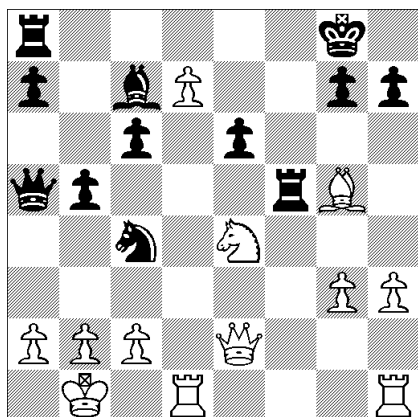
22. Kb1 Pe5

[22. ... b4 23. Lh4 Taf8 24. Pg5+-]

23. De2

[23. Dh5 Dit maakt het voor wit nog eenvoudiger.
23. ... Pf7 24. g4+-]

23. ... Pc4 [23. ... Pf7 24. Le7 b4 25. g4+-]

24. Pd6!! De afmaker.

24. ... Lxd6

[24. ... Pxd6 25. Dxe6+ Tf7 26. Le7 en wit wint eenvoudig.
24. ... Te5 25. Pxc4 Txe2 26. Pxa5 Lxa5 27. d8D+ en je hebt
een stuk meer]

25. Dxe6+ Kh8 26. Dxf5 Db4 27. Lc1

[27. Lf6!? lijkt nog beter. 27. ... Pd2+ 28. Ka1 De4+-]

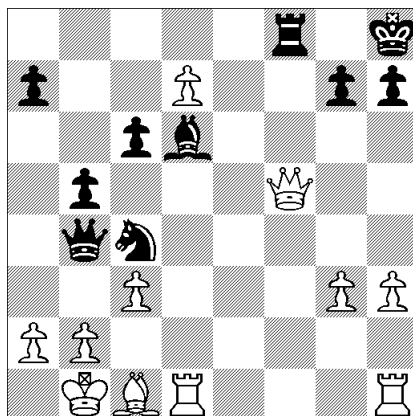
27. ... Tf8 [27. ... Le7 De laatste tegenkans. 28. c3 g6+-]

28. c3

(Uiteraard geen Dxf8 en d8D
vanwege eeuwig schaak)

1-0

Na afloop vertelde Henk nog een Belgenmop. Hij speelde deze ronde tegen een Belgische dame van 53 met een rating van in de 1600 en won met enige moeite. "Zij speelde een stuk sterker dan jouw grootmeester" verzuchtte hij na de partij. Tja, wellicht had hij gelijk...

Redactionele noot:

Met een WC-partij bedoelt Bernard een eerdere partij die hij van een grootmeester won. Die partij won hij echter omdat die grootmeester nadat hij van de WC terugkeerde, ontdekte dat zijn vlag inmiddels gevallen was. Dit is een heel ander begrip WC-partij dan die van Manuel, die elke "niet volledig geslaagde partij" eenvoudigweg doorspoelt.

Op 9 maart j.l. zou Robert James Fischer zeventig jaar geworden zijn, als hij nog had geleefd. Op dezelfde dag zou Promotie I een stevige stap voorwaarts hebben kunnen maken in de race om het kampioenschap in de derde klasse, als er wat beter gespeeld was. Als, als, als.

In de bewuste wedstrijd werd ik op bord 1 gezet en ik vermoedde dat ik tegen IM Slingerland zou moeten aantreden. Ik had me voorbereid op een bepaalde variant van het Frans, die door Slingerland enige malen was gespeeld en die ik op de club met wisselend succes ook tegen Nico Peerdeman regelmatig op het bord heb gekregen. Helaas, mijn tegenstander was een andere IM, namelijk Nebojsa Nikolic, broer van... Dat werd improviseren.

N. Nikolic – MN, Zoetermeer 9 maart 2013

Tarrasch Verdediging

1 d4, e6

Dit is een uitnodiging om er Frans van te maken. Maar niet alleen dat. Wie mij niet kent zou ook heel goed kunnen vermoeden dat ik naar het Hollands wilde zonder getrakteerd te worden op het gambietje van de oude heer Staunton. In een ver verleden vertelde een opponent me ooit dat hij alleen om die reden vervolgens toch besloot er Frans van te maken. Ik won die partij overigens.

2 g3

Uitgekookt. In een eventuele overgang naar het Hollands is deze zet nuttig, maar het schoot me ook door het hoofd dat dit een manier is om een Dame-Indiër uit de weg te gaan. Zou dat een reden geweest zijn?

2..., Pf6 3 Lg2, d5 4 Pf3, Le7 5 c4, 0-0 6 0-0

En nu werd ik voor de keus gesteld. Ik zou met Zwart een Catalaan kunnen spelen en dat doe ik niet graag. Niet voor niets speel ik die opening regelmatig met Wit. De loper op g2 is een moordenaar, een viespeuk van het zuiverste water. Visioenen van martelkamers en brandstapels trokken in een flits in mijn bovenkamer voorbij. Neen, dan maar een Tarrasch, alhoewel ik die ook zelden speel met Zwart. Te onzent mag ik met Wit de Sibbingen en van den Berghen af en toe met deze opening bestrijden en ik doe dat graag. Manmoedig voorwaarts, tegen de mitrailleurs in.

6..., c5 7 cd5x, ed5x 8 Pc3, Le6 9 b3, Pc6 10 Lb2, h6

Deze zet doet misschien raar aan, want Lg5 zit er niet meer in. Maar ik had ook in een eventueel later Pg5 helemaal geen trek. Vandaar.

11 Tc1, Tc8 12 dc5x, Lc5x 13 Pa4, Le7 14 Pc5

Weer een moment van keuze. 14..., Lc5x schijnt heel goed te kunnen, maar een dogmatische kant van me vond dit geen fijne zet. Loperpaar kwijt en je houdt ook nog de schlemiel van de twee over. Eventueel was 14..., Pe4 nog wel mogelijk geweest – zegt Fritz desgevraagd -, maar ik beoordeelde dat tijdens de partij als slecht.

14..., b6

Gepeeld om duidelijkheid te krijgen. Al met al was slaan op c5 de beste optie geweest, waarna het eerder al genoemde ..., Pe4 gewoon wel goed is.

15 Pe6x, fe6x 16 Lh3, Dd6 17 Tc6x!

Niet onverwacht en ook niet bijzonder, maar ik reageer in het vervolg niet goed.

17..., Tc6x 18 Pd4, Kh8?

Hier was 18..., Dd7 19 Pc6x, Dc6x 20 Dd4 volgens Fritz duidelijk beter voor Zwart, maar ook dan heeft

Wit uiteraard een plus. Na de tekstzet verlies ik een pion en gaan we meteen richting eindspel.

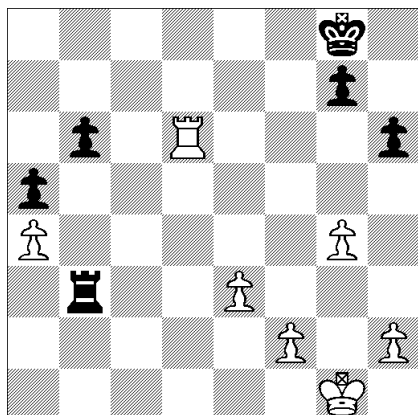
19 Le6x!, Tc7 20 Pb5, De6x 21 Pc7x, Dd7 22 Lf6x, Dc7x 23 Le7x, De7x 24 e3, De4

Bij het ingaan van mijn negentiende zet had ik dit alles gezien – niet moeilijk natuurlijk – en ik was mij bewust van het feit dat Zwart niet over geweldige overlevingskansen beschikt. Maar ik zit natuurlijk niet aan bord 1 om bij tegenslag op te geven. Nu maar eruit persen wat er nog uit te persen is. Wie weet, neemt mijn tegenstander het te gemakkelijk op.

25 Te1, Tc8 26 Te2, Df3 27 Td2, Dd1x+ 28 Td1x, Tc2

Hier voelde ik me alweer een stukje prettiger. Nou, een stukje minder slecht. Wit zal gewonnen staan, maar ik kan nog vervelend zijn.

29 a4, Tb2 30 Td3, a5 31 g4, Kg8 32 Td5x, Tb3x 33 Td6

Hier dacht ik lang na over 33..., Tb4 en de gevolgen daarvan. Dirk Brinkman merkte na afloop iets op over “gaan rennen met de b-pion”. Onze sympathieke onderbonder bleek helemaal gelijk te hebben. Shit! Fritz moet overigens wel even op het idee worden gebracht (?) maar komt dan met de variant 34 Td4, Td4x 35 ed4x, Kf7 36 Kf1, b5 37 ab5x, a4 38 b6, a3 39 b7, a2 40 b8D, a1D+ 41 Kg2, Dd4x en Wit moet dit nog maar zien te winnen... Helaas had ik naar *andere* mogelijke gevolgen van de stelling na Zwarts vijfendertigste zet gekeken en die waren allemaal slecht voor Zwart.

Nu ik dit schrijf moet ik denken aan een partij Zelcic-MN in Oberwart 2001 waarin ik onverwacht voor de grootmeester (gezien zijn gelaatsuitdrukking) op een verwante manier een dame-eindspel bereikte met een minusboer. Ging uiteindelijk fout, maar toch. Ik had hier hetzelfde kunnen doen en met vermoedelijk grotere kans op een halfje...

En zoetgevooisde engeltjes op de achtergrond roepen in koor en in ritmische herhaling een woord van slechts drie letters, slechts drie....

33... Kf7?! 34 Kg2, Tb4 35 Kg3, Ke7 36 Tg6, Kf7 37 Tc6, Ke7 38 h4, Ta4x 39 Tb6x, Tb4 40 Ta6, a4 41 f3, Kf7 42 e4, Ke7 43 Kf4, Kf7

Het is een veeg teken dat Zwart alleen maar heen en weer pendelt tussen e7 en f7 en niets constructiefs kan doen. Wit versterkt ondertussen zijn stelling. Het einde is dan ook nabij.

44 Ta7+, Kf6 45 g5+, hg5x+ 46 hg5x+, Kg6 47 Kg4, Tc4 48 Ta6+, Kf7 49 g6+, Ke8 50 Kf5 (1-0)

□

*Schaakfiguur van Adriaen van der Werff,
hoogte circa 8,25 cm, 17^e eeuw,
Rijksmuseum Amsterdam (zie blz. 20) →*

De jeugdclubcompetitie (JCC) 2012-2013 is weer voorbij. Hier een klein verslagje van de A-groep, operationeel in de promotieklasse. Voor ondergetekende is dit de eerste (en door de leeftijd tevens de laatste) deelname aan de JCC. Samen met Maurice Hettfleisch, Franklin van der Vlies, Reinout & Wouter van Rijkom en last-minute invaller (waarvoor dank!) Max Kanbier vormen we een gezellig team. Zoals bekend bestaat de jeugdcompetitie uit zeven ronden, waarbij de eerste bij een regionale club wordt gespeeld, en de overige wedstrijden verspreid over drie zaterdagen met twee partijen per dag. De laatste zaterdag was op 8 december jongstleden.

De eerste wedstrijd bleek meteen een titanenstrijd, tegen Rijswijk! Voor een aantal competitiegenoten was dan ook de enige doelstelling van de JCC, aan het einde van de competitie boven Rijswijk komen te staan! Achterliggende gedachte hierbij is dat plezier er sowieso is, wanneer wij boven onze vrienden eindigen. De ambitie bleek er duidelijk te zijn, met een 1-3 overwinning konden we met een gerust hart terug naar Zoetermeer.

In ronde twee wisten Franklin, Maurice, Wouter en Reinout een absoluut hoogtepunt te bereiken, een 4-0 overwinning! De resultaten van ronde drie daarentegen laten we onbesproken, wellicht dat men de verwachting kan extrapoleren a.d.h.v. de resultaten uit ronde één en twee (of werkt het zo niet in het schaken?). In ronde vier leek de motor weer te draaien, met een 2-2 gelijkspel. In de daaropvolgende ronde kregen we de eer om tegen een team te spelen met gemiddeld 200 ratingpunten meer... Laten we het zo formuleren, de eer van Promotie is hoog gehouden, we gingen niet met de nul naar huis. Een prestatie an sich, toch? Met vijf matchpunten staan we keurig in de middenmoot. En ... jazer, boven Rijswijk!

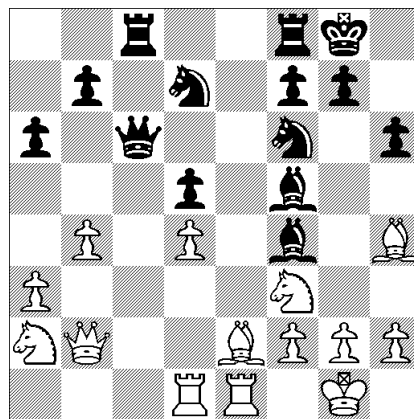
Op zaterdag 8 december werden vervolgens nog de laatste twee partijen gespeeld. De eerste was tegen Schaakmaat A1. Maurice, Reinout en Max hadden het lastig, met het vrouwelijk schoon tegenover hun. Reinout heeft zich als een echte gentleman gedragen, nu hij een vriendin heeft, door keurig te winnen. Ook Max, met zijn eerste invalbeurt, heeft een topprestatie neergezet. Maurice kon de verleidingen moeilijker weerstaan, en moest het met een remise bekopen. Zelf heb ik, daarentegen, een minder goede reden voor mijn resultaat. Ik moest nog vechten voor een remise. Uiteindelijk met een 3-1 overwinning een prachtige ochtend.

Tijdens de pauze, onderweg naar de Albert Heijn, zaten we met zijn allen al te filosoferen wat er zou gebeuren als we de laatste ronde ook zouden winnen. Zouden we de top-4 bereiken van het toernooi? Dat betekent dat Promotie volgend jaar in de Meesterklasse mee zou spelen. Na de pauze weer terug aangekomen bij de speelzaal werden we direct met onze neuzen op de feiten gedrukt, we moesten tegen de op dat moment 'huidige' nummer 1 spelen. Lastig karwei dus. We gingen er uiteraard met volle moed hard in. De wonderen waren de wereld nog niet uit, want in het middenspel stonden alle vier borden er goed voor! Max had een mooi solide gelijke stelling. Reinout had, zoals altijd, weer een heel bizarre stelling op het bord, maar hij leek niet direct veel slechter. Maurice heeft zijn tegenstander (1800+ rating) middels een praktische aanpak uitgelegd wat de gouden regels ook alweer zijn (dat zal hij voorlopig niet meer vergeten). Zelf had ik een mooi solide stelling, zie ook de geanalyseerde partij die volgt. Op bord 1 respectievelijk 2 hebben we een vol punt gepakt. Reinout heeft uiteindelijk verloren, nadat zijn tegenstander geen toestemming van de teamleider kreeg om remise aan te nemen en derhalve noodgedwongen doorspeelde (met succes dus, helaas). Max heeft zich van zijn beste kant getoond, maar moest de strijd in een ver stadium opgeven nadat zijn koning net het verkeerde veld koos. Maar met 1 uit 2 heeft Max zich bewezen als invaller (volgend jaar vast!?!?).

Alik Tikranian (2013) - Bauke Hoogland (1851), Jeugdclubcompetitie ronde 7

1. e4	e6
2. d4	d5
3. exd5	exd5
4. Pf3	c5
5. Le2	Pf6
6. Pc3	Ld6
7. Lg5	Le6

8. 0-0		(8. dxc5 Lxc5 9. Lxf6 Dxf6 10. Pxd5 Dd8; gelukkig taxeerde mijn tegenstander deze stelling anders.)
8. ...	c4	De stelling dichtzetten en onder controle houden.
9. Te1	0-0	
10. a3		(10. Dd2 Pbd7 11. Pb5 Lb8 12. b3 a6 13. Pc3 b5), of (10. Pb5 Le7 11. Lf4 Pc6)
10. ...	Pbd7	
11. b3	cxb3	
12. cxb3	Tc8	En... zwart heeft de opening overleefd! Poeh ... Wordt de franse afruilvariant nog eens interessant en te bestuderen waard?
13. Dd2	h6	
14. Lh4	Db6	
15. Db2		(15. Ld3 Dxb3 16. Pb5 Lf4 17. Dxf4 Dxd3)
15. ...	a6	
16. b4	Lf5	
17. Tac1	Lf4	
18. Tcd1	Dc6	
19. Pa2		(19. Ld3 Lxd3 20. Txd3 Pe4)

Met mooie diagonalen voor de lopers en een mooie open lijn staat zwart iets beter. Hoe gaan we het uitbuiten?

19. ...	b5	Niet zo, haha. Het is een prima zet, maar wellicht net iets te langzaam. Wellicht beter is: 19... Da4 20. Ld3 (20. Pc3 Dc2 21. Dxc2 Lxc2) 20. ... Lxd3 21. Txd3 Dc2 22. Dxc2 Txc2 23. Pc3 Tc8 24. Pe2 Ld6).
20. g3		Een moeilijke zet te spelen. Wit dwingt de zwartveldige zwarte loper om terug te gaan. Hiermee wordt veld c1 weer een veilig oord voor de witte torens, om tegenspel te bieden op de c-lijn. Nadeel van g3 is dat wit zijn zwartveldige loper af moet ruilen voor een zwart paard. Voor zwart wordt hiermee een klein positioneel voordeeltje omgezet naar een iets sterker licht stuk. (20. Lg3 - een zet die iets meer in mijn verwachtingspatroon ligt - Lxg3 21. hxg3 Pb6 22. Tc1 Pc4 23. Lxc4 dxc4 24. Pc3 Tfe8)
20. ...	Lb8	
21. Tc1	Dd6	
22. Lxf6	Dxf6	Natuurlijk niet met het paard terugslaan, die wil naar c4!
23. Pd2	Pb6	
24. Pb3	Pc4	
25. Lxc4		(25. Dc3 Pxa3 26. Pc5 Pc4 27. Df3 Pd2 28. De3 Pe4)
25. ...	dx4	Inmiddels heeft wit ook zijn tweede loper afgeruild tegen een paard, trachtend de positie niet verder te verzwakken.
26. Pc5	Tfd8	
27. Tcd1	Lg4	
28. Td2	Lf3	Nog steeds staat zwart beduidend beter. Edoch, geen concreet achterliggend plan maakt deze zet tot een inferieure.

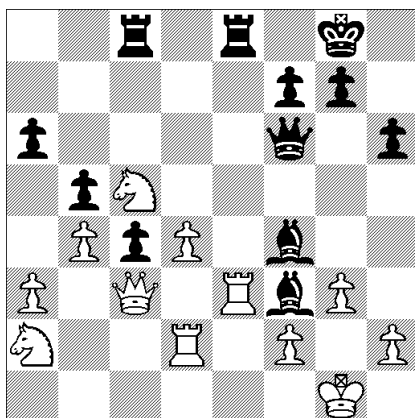

29. Te3
30. Dc3
30. ...

Te8
Lf4

(28. ... Lf4 29. gxf4 Lf3 30. Pe4 Lxe4 31. Dc3 Dxf4 32. De3 Df5)

(30. Pc3 Txe3 31. fxe3 Dg5 32. Tf2 Dh5 33. Pe2 Te8)

31. Pd7

(31. gxf4 Dg6+ 32. Kf1 Dg2+ 33. Ke1 Dg1#)

(31. Txf3 Lxd2 32. Txf6 Te1+ 33. Kg2 Lxc3 34. Pxc3 gxf6 35. Pxa6 Tc1 36. Pxb5 c3)

(31. Txe8+ Txe8 32. Dxf3 Lxd2)

31. ...

Dc6

(31. ...Df5 - mijn eerste ingeving bleek niet de goede te zijn - 32. Txe8+ Txe8 33. Dxf3 Te1+ 34. Kg2 Dxd7 35. gxf4)

(31. ... Dg5 32. Txe8+ (32. Txf3 Lxd2) 32. ... Txe8 33. Dxf3 Lxd2)

32. Pe5

Txe5

33. dxe5

(33. Txe5 Lxe5 34. dxe5 Te8 35. De3 Db7 36. Td6 Lh1 37. f3 Lxf3 38. Pc3; zie ook partij met zetverwisseling.)

33. ...

Lh1

34. f3

Lxe3+

35. Dxe3

Lxf3

OK. Na 31. ... Dg5 gezien te hebben is 31. ... Dc6 dus niet de beste zet. Maar toen ik in mijn analyse deze stelling zag, en de tijd begon te dringen vond ik Dc6 meer dan voldoende overtuigend om te spelen met als doel: WINNEN!

36. Td6

Db7

37. Pc3

Te8

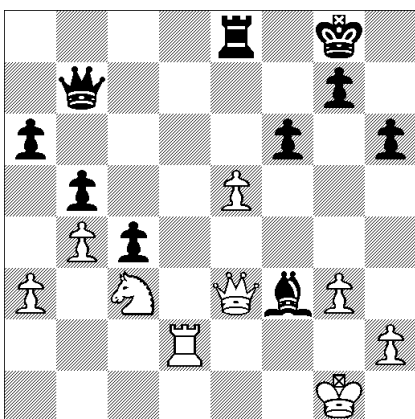
38. Td2

(38. h3 Lg2 39. g4 Lh1 40. Td2)

38. ...

f6

Ik vond het een lastige beslissing om mijn koning kwetsbaarder te maken, maar de drang naar victory overwon het. Want nog een pionnetje zou het toch een stuk makkelijker maken, of toch niet?

39. e6

Lg4

(iets beter is 39. ... Dc6 40. e7 Kf7 41. Kf2 Lg4)

40. Td7

Vermoedelijk een rekenfoutje van mijn tegenstander... (40. Td6 Dc8 41. e7 Dc7 42. Txa6 Txe7 43. Dc5 Dxc5+ 44. bxc5 Te3 45. Pxb5 c3 46. Pxc3 Txc3)

40. ...

Dc6

41. Da7

Dxe6

42. Txc7+

Kf8

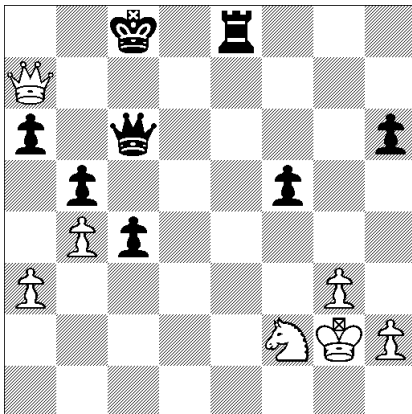
43. Pe4

Dd5

Na verlenging weer even rustig alle mogelijke reacties van wit bestudeerd.

Jep, het is uit! (Toch?!?)

44. Txd4	Dd1+
45. Kg2	Dxd4
46. Pf2	De6
47. Dh7	f5
48. Dh8+	Ke7
49. Dg7+	Kd8
50. Dd4+	Kc8
51. Da7	Dc6+

52. Kf1	c3
53. Pd3	c2

(53. ... Dh1+ 54. Kf2 Dxd2+ 55. Kf1 (55. Kf3 De2+ 56. Kf4 Dg4#) 55. ... De2+ 56. Kg1 Dxd3; bang voor al die denkbeeldige schaakjes in mijn analyse die nu konden volgen, toch maar safe 53. ... c2 gespeeld)

54. Kf2	Td8
55. Pc1	Td2+
56. Ke3	Dc3+
57. Kf4	Dc7+ 0-1

□

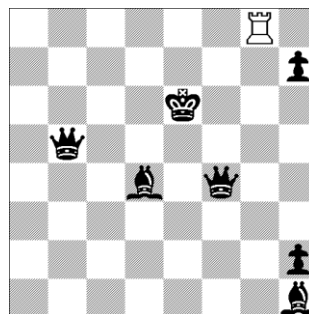
Puzzel

Rook Maze

Opgave:

wit geeft schaak door alleen met de toren te spelen; zwart doet geen zetten; de toren mag niet geslagen (kunnen) worden.

(oplossing: → blz. 33)

[bron: Bruce Albertson, www.chesscafe.com]

Mondelinge toelichting op het jaarstuk “Materiaal 2012-2013”, dinsdag 5 maart 2013

Meneer de voorzitter. Met u heb ik nog een appeltje te schillen. Twee relatief goedkope materiaalvoorstelletjes van mij werden niet door het bestuur gehonoreerd; het bestuur wilde niet bij het kruisje tekenen.

De eerste investering was naar aanleiding van de hartekreet van Harrie Boerkamp op de website. Hij was sinds enkele weken teamleider van het Eerste. Een rol die hij met nauwelijks verholten plezier speelde. Hij schreef daar geïnvolveerd over onder de titel: “Sla altijd op b2, ook al is het fout!”. Helder Harrie; daar kunnen Stap 1-leerlingen wat mee. Helder. Zoiets als ..... altijd kiezen voor de Olympus ook al word je gedeporteerd naar Oosterheem. Of ..... altijd stemmen op Samsom ook al kost het je baan. Maar dit terzijde.

In het stukje van Harrie gaat het onder meer over het verschepen van wat schaakspullen naar de speellocatie van het Eerste. Omdat Harrie geen auto heeft, moest hij ongeveer de helft van de leden met een auto mobiliseren om de stukken heen en terug te krijgen. Vooral voor dit laatste hartelijke dank. Waarom dan dit haahaatje? (Harrie's hartekreet?). Jarenlang wordt er al met schaakstukken gesleept, hetzij voor schaaklessen hetzij voor de vele jeugdtoernooien. Gaat altijd goed zonder dat de webmaster er van in kennis gesteld moet worden. Het haahaatje snijdt evenwel een principieel punt aan: de schaakspullen kunnen niet per *fiets* worden getransporteerd. Ondanks dat het Harrie wekelijks lukt om op de fiets met enkele kratjes bier te jongleren, is het transport van 10 borden, 10 doosjes met stukken en 10 klokken te veel voor hem. Hij vraagt om een oplossing. Uw materiaalcommissaris zou geen materiaal-commissaris zijn als hij hiertoe geen investeringsvoorstelletje bij het bestuur heeft ingediend. De oplossing is de aanschaf van een fietsanhanger. Natuurlijk overdekt en natuurlijk elektrisch aangedreven want Harrie is ook al 60. En dit alles voor het luttele bedrag van € 2.700,-. Het voorstel werd afgewezen. Zelfs mijn argument dat Harrie straks als barvrijwilliger wekelijks met de bakfiets wel drie kratjes bier zou willen halen, vond geen genade.

En waar hebben we het nu helemaal over. Harrie's probleem gaat over enkele kilometers. Niets vergeleken met een reis naar de maan. De eigenschappen van zo'n reis zijn:

- het is ver weg (zo iets als Oosterheem zeg maar)
- er is geen vorm van leven (zo iets als Oosterheem zeg maar).

40 jaar geleden was het al mogelijk naar de maan te gaan. En de ontwikkelingen staan niet stil, het dendert maar door. Eind volgend jaar schijnt het toch nog mogelijk te zijn met de Fyra in Brussel aan te komen. Ik ken een schaker die met de Fyra een retourtje Brussel nam om heel lang en ongestoord de Najdorf-variant te bestuderen. De man is nog steeds zoek. Zelfs in de CITO-toets stond dit jaar een vraag over de Fyra. Een trein vertrekt op 3 januari 2013 van spoor 8 uit Amsterdam Centraal. In welk jaar komt de trein in Brussel aan rekening houdend met dat Berlusconi een relatie met Merkel aangaat. Een bijzondere ruimtereis is die naar Mars: je kunt er wel landen, maar je komt niet meer terug. Zoiets als een bezoek aan het LangeLand Ziekenhuis zeg maar. Voor deze reis naar Mars zijn al 7.000 aanmeldingen. Dit lijken er veel, maar er waren 6.999 verzoeken om Manuel maar te laten gaan.

We weten het, gepensioneerden zoals ik, moeten de laatste jaren veel inleveren. U leeft natuurlijk met ze mee. Ik zou dan ook zeggen: ontzie ze een beetje. Laat ze eens winnen. Dat doe ik al jaren met de jonge schakertjes op de vereniging. Doe je het niet, heb je zo maar Jeugdzorg op de stoep staan. Maar al die bejaarden steeds te laten winnen is natuurlijk wel te gek. Er zijn er te veel. Het bestuur overweegt dan ook een quotum in te stellen. Zoiets als een vis- of melkquotum. In onze bar zitten we nog lang niet aan het melkquotum. Als we de bar zelf gaan runnen overweegt het bestuur meer melk dan bier in te slaan. Een nieuw quotum is het arbeidsquotum voor al dan niet geestelijk gehandicapten. Zo rondkijkend op een gemiddelde dinsdagavond, kun je vaststellen dat schaakvereniging Promotie dit quotum al ruimschoots heeft bereikt. En nieuw is nu dus ook het bejaardenquotum. Dat is ruimschoots overschreden waardoor sanering noodzakelijk is. Maar hoe doe je dat. Te denken valt aan een soortgelijke aanpak als in België. Een Belgische wegpiraat moest als straf het boek *Tonio* van A.F.Th. van der Heijden lezen. Zo niet was hij drie jaar zijn rijbewijs kwijt. Een commissie moet die piraat overhoren. U voelt hem al aankomen: de bejaarde die drie partijen op rij verliest, is verplicht Euwe's boek *Oordeel en Plan* te lezen. Voor de 70-plusser moet je mild zijn: dat wordt *Oom Jan leert zijn neefje schaken*. De

overhøringscommissie bestaat uit onze enige, echte onvervalste neef .... Nepveu, tenminste zolang hij nog niet op Mars zit.

Ik kan mij voorstellen dat deze maatregel onder de bejaarden tot stress leidt. Schaakstress kan tot plasaandrang, angst en relatieproblemen leiden. Zo is uit onderzoek van Diederik Stapel bekend dat 83 procent van die angstige schakers geen zwart-wit geblokte spullen in hun huis willen zoals een tegelvloertje, een dekbed of het jurkje van hun vrouw. Dat we hier een probleem bij de kop hebben mag duidelijk zijn. Ik heb dan ook een investeringsideetje bij het bestuur ingediend (u merkt het: uw materiaal-commissaris zit nooit stil). Het gaat hier om de aanschaf van stressmeters. TNO heeft ze al getest op Loek van Wely: sensoren aan de pols en op de borst. Op basis van deze gegevens stel je de opwindings-tijdens een schaakpartij vast. Als het bestuur te veel spanning ziet kan het gelijk optreden: "hup, jij naar de bar en drink een glas melk". Goed voor het melkquotum. Natuurlijk plaatsen we het cardiogrammetje bij de schriftelijke analyse van een partij. Vraag- en uitroepetekens zijn niet meer nodig. En natuurlijk: we publiceren dit in het fysieke clubblad *De Promoot*. "€ 12.000,- kosten deze stress-setjes slechts", zei ik tegen het bestuur. Maar weer werd niet bij het kruisje getekend.

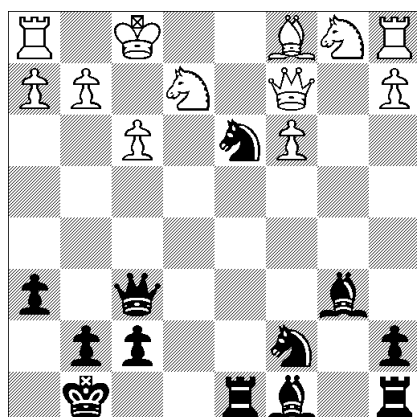
Stress zag ik dit jaar bij veel schakers van Promotie bij het Tata-toernooi. Ze deden mee aan het weekendtoernooi of aan een vier- of tienkamp. De paralympics voor schakers zeg maar. En toch kwamen nog veel van onze jongens zonder een medaille thuis. Dan mankeer je toch echt wel iets.

□

Tata: Winnen met de één-na-beste zet

**Rob
de Vries**

Nog even iets leuks uit mijn laatste Tata-ronde (alweer 3 maanden geleden). Na 20 zetten had ik met zwart onderstaande stelling; mijn laatste zet was **20. ... Pc5xd3+** (met winst van de loper die op d3 stond), waarna wit **21. Ke1-f1** speelde. Zwart stond nu uiteraard volkomen gewonnen, en ik kon rustig nadenken hoe het af te maken (vanuit de diagramstelling). De eerste gedachte was de torens op de d- en e-lijn zetten (of verdubbelen op één van die lijnen), en daartoe was eerst nog een zet met de loper van c8 nodig. Nu waren er zo veel goede zetten met deze loper voorhanden (La6 [gericht op Kf1], Lf5 [gericht op Dc2], Lb7, Lg4, Lh3) dat het nog moeilijk kiezen was... Tijdens het zoeken naar de beste loperzet bedacht ik dat je eigenlijk ook door te zetten met het paard van d3 kon winnen; toen ik de zet **21. ... Pd3-f2** eenmaal had gezien aarzelde ik geen moment en speelde die zet (dreigt zowel Pxd1 als Td1+), waarna wit opgaf. Toen ik deze stelling later aan anderen (met meer gevoel voor "ik herken dit motief"...) liet zien bleek dat Pf2 niet de beste maar de één-na-beste zet was. Ziet U nu ook wat de beste zet was?

Antwoord: → blz. 33

□

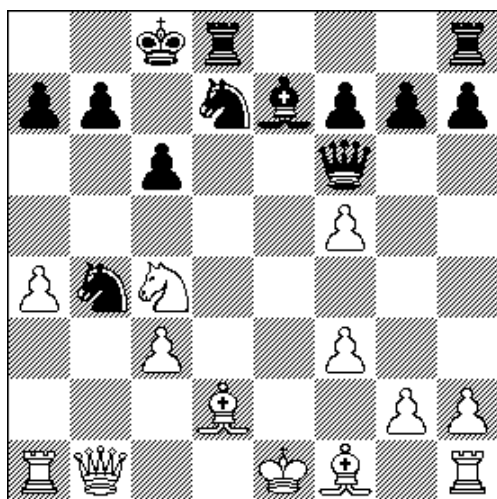
In vrijwel elk land kunnen we iemand aanwijzen die als eerste het beroep schaker op zijn visitekaartje zette. In Peru was dat Esteban Canal (1896-1981). In 'El ajedrez en el Perú' (2010; pp. 63-96) besteedt Felipe Pinzón Sánchez uitgebreid aandacht aan Canal die hij 'El último romántico del ajedrez' noemt. Canal was een schaker die de grenzen van de theorie opzocht en zetten speelde die zijn tegenstanders dwongen op eigen kompas verder te varen.

Canal kende zijn beste periode in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw. In Triëst 1923 werd hij tweede, na Johner maar voor Tarrasch. In Karlsbad 1929 werd hij 10de tussen 21 spelers uit de wereldtop. Tegen Capablanca noteerde hij er een remise. En Canal won Kecskemét 1933 voor Lilienthal, Lajos Steiner en Eliskases.

Een van zijn beste partijen speelde hij tegen Lajos Steiner in het Tsjechische Moravská Ostrava (Duits: Mährisch-Ostrau).

Lajos Steiner - Esteban Canal, Moravská Ostrava 1933
Analyses Pinzón

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pf3 Pf6 4.Pc3 dxc4 5.a4 Lf5 6.Pe5 Pa6 Een nieuwtje van Canal dat zijn uitwerking niet mist. **7.f3 Pd7! 8.Pxc4 e5! 9.e4 exd4! 10.exf5 dxc3 11.bxc3 Df6! 12.Dc2 Pb4 13.De4+ Le7** Het verschil in ontwikkeling tussen wit en zwart is opvallend. **14.Ld2 0-0-0 15.Db1**

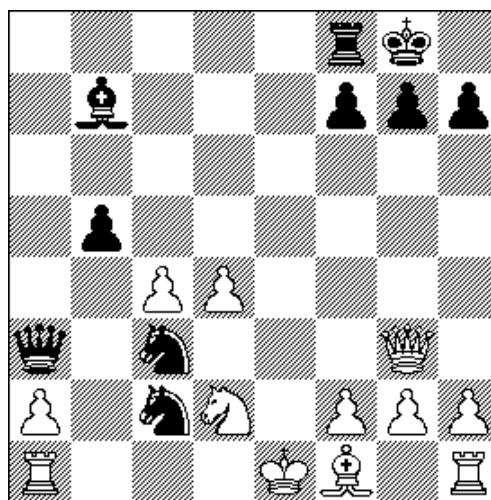
15...P15...Pe5! 16.cxb4 Pxc4 17.Lxc4 Dh4+ 18.g3 Dxc4 Het trieste einde van de witte loper. **19.De4 Dxe4+ 20.fxe4 Td4 21.b5 Txe4+ Zwart staat gewonnen. 22.Kf2 Te5 23.g4 Td8 24.Lf4 Lc5+ 25.Kg2 Te2+ 26.Kh3 Ld6 27.Lg3 Lxg3 28.hxg3 g5 29.bxc6 Td6 30.cxb7+ Kb8 0-1**

Hans Ree gaf in zijn column 'Broedertwist in Venetië' (2007) een ander voorbeeld van Canal's romantische stijl.

Jeno Szekely – Esteban Canal, Budapest 1933

Analyses Hans Ree

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Pc3 dxc4 4.e3 b5 5.Pxb5 cxb5 6.Df3 Dc7 Het was de eerste partij met dit zwarte kwaliteitsoffer. **7.Dxa8 Lb7 8.Dxa7 e6 9.d5 Na 9.Pf3** wint zwart met **9...Pc6** de witte dame. **9...exd5 Na 9...Lc5** redt wit zich met **10.d6. 10.Dd4 Pf6 11.Pf3 Lb4+ 12.Ld2 Pc6 13.Lxb4 Pxb4 Na 13...Pxd4 14.Pxd4** zou wit solide staan. **14.Dc3 Da5 15.Pd2** De enige verdediging was **15.Ke2. 15...d4 16.exd4 Pfd5 17.Dg3 0-0 18.Kd1 Da4+ 19.b3 Da3 20.bxc4 Pc3+ 21.Ke1 Pc2# 0-1**

Canal heeft volgens Chessbase een positieve score tegen oud-wereldkampioen Max Euwe.

Max Euwe - Esteban Canal, Karlsbad 1929

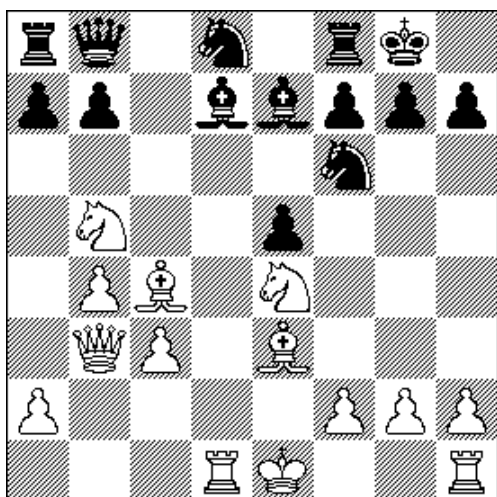
1.d4 Pf6 2.c4 e6 3.Pc3 Lb4 4.Db3 c5 5.Pf3 Pc6 6.dxc5 Pe4 7.e3 Lxc3+ 8.bxc3 Pxc5 9.Dc2 f5 10.Pd4 Da5 11.Le2 Pe4 12.Lb2 Pxd4 13.exd4 0-0 14.0-0 Dc7 15.Ld3 b6 16.f3 Pf6 17.La3 d6 18.Tfe1 g6 19.Df2 Tf7 20.Dg3 Pe8 21.Te2 La6 22.Txe6 Lxc4 23.Lxc4 Dxc4 24.Tae1 Pc7 25.Te7 Dxc3 26.Dxd6 Taf8 27.Tc1 Dd2 28.Dxc7 Dxa2 29.Txf7 Txf7 30.Db8+ Kg7 31.De5+ Kh6 32.Df4+ 1-0

Esteban Canal - Max Euwe, Venetië 1948

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Pc3 Pf6 4.Lb5 Lb4 5.0-0 0-0 6.d3 d6 7.Pe2 Lg4 8.c3 Lc5 9.Pg3 Ph5 10.Pf5 Lb6 11.d4 exd4 12.cxd4 d5 13.h3 Lxf5 14.exf5 Pf6 15.Lxc6 bxc6 16.Le3 Pe4 17.Tc1 Te8 18.g4 Df6 19.Da4 De7 20.Tfe1 Tad8 21.Txc6 Td6 22.Txd6 Pxd6 23.Dc6 Tb8 24.Dxd5 Dd7 25.Lf4 h6 26.Pe5 Da4 27.Pc6 Tf8 28.f6 Te8 29.Te7 1-0

Esteban Canal - Max Euwe, Zürich 1954

1.e4 c5 2.c3 d5 3.exd5 Dxd5 4.d4 Pc6 5.dxc5 Dxc5
6.Le3 Da5 7.b4 Dc7 8.Pa3 Pf6 9.Pb5 Db8 10.Pf3 e5
11.Lc4 Le7 12.Db3 0-0 13.Pg5 Pd8 14.Td1 Ld7
15.Pe4

15...Lxb5 16.Pxf6+ Lxf6 17.Lxb5 Pe6 18.0-0 Pc7
19.Lc4 b5 20.Lxf7+ Txf7 21.Td7 Pe6 22.Dxe6 De8
23.Dxe8+ Txe8 24.Tfd1 e4 25.T7d5 a6 26.Tc5 Ta8
27.a3 Tb7 28.g3 a5 29.Tdd5 axb4 30.axb4 Ta3 31.c4
Tb3 32.cxb5 Txb4 33.Tc8+ Kf7 34.b6 T4xb6 35.Lxb6
Txb6 36.Tc1 Tb3 37.Te1 Tb4 38.Kf1 Kg6 39.h4 Kf7
40.Tf5 Ke6 41.Th5 h6 42.Tc5 Le5 43.Tec1 Tb2
44.T1c4 Kd6 45.Tc2 Tb3 46.Ke2 Ld4 47.Tf5 Le5
48.Ta2 Ke6 49.Tf8 Ke7 50.Tfa8 Ld4 51.T8a4 Td3
52.T2a3 1-0

Deze nederlagen van Euwe werden door Hein Donner
gewroken. In Venetië 1967 maakte hij korte metten met
Esteban Canal.

J. H. Donner – Esteban Canal, Venetië 1967

1.d4 e6 2.c4 f5 3.e3 Pf6 4.Ld3 g6 5.Pf3 Lg7 6.0-0 0-0
7.Pc3 Pc6 8.Te1 d6 9.e4 fxe4 10.Lxe4 Pxe4 11.Pxe4
Dd7 12.b3 Tb8 13.Le3 Pe7 14.Ld2 Pc6 15.Lc3 Pd8
16.Dd3 Df7 17.Te3 Df5 18.d5 Lh6 19.Pd4 Df7 20.Tf3
De7 21.Pxe6 Pxe6 22.Pf6+ Kh8 23.dxe6 Lg7 24.Pd5
1-0

Donner won Venetië 1976 voor onder andere
wereldkampioen Tigran Petrosjan en Larry Evans. Canal
scoorde 4.5 uit 13 hetgeen voor een schaker die de 70 al
gepasseerd was een prima score is.

Wie was Esteban Canal? Pinzón schrijft dat we niet veel
van zijn leven afweten. Canal is vermoedelijk in
Chiclayo, een stad in het noorden van Peru, waar ik in
december 1973 met de bus een korte tussenstop maakte,
op 19 april 1896 geboren. Hij was de zoon van een
vermogend industrieel en reisde al op dertienjarige
leeftijd naar Europa waar hij in Spanje, Frankrijk, België
en Duitsland verbleef. In het laatste land leerde hij
schaken. Begin jaren twintig ging hij in Italië wonen
waar hij in Turijn een partij schaak met Aljechin speelde
die in remise eindigde. Aljechin was onder de indruk
van Canal en moedigde hem aan toernooien te gaan
spelen. Dat deed Canal en niet zonder succes. In een
brief die hij in 1934 vanuit Europa aan Jorge Villanueva
in Peru schreef liet hij echter weten dat het niet
eenvoudig was om als schaker in Europa te leven. In zijn
eentje moest hij opboksen tegen schakers die elkaar, als
dat zo uitkwam, het punt toespeelden. In 1935 heeft
Canal er genoeg van en vertrekt hij samen met zijn
vrouw naar Peru. De schaakcultuur in Peru is in die tijd
die van de pure amateur en dit botst al snel met Canal's
opvattingen. Hij stelt voor dat men hem voor elke partij
die hij speelt een vergoeding geeft. Dit voorstel
verbijstert menigeen. Al snel voelt hij zich niet thuis in
Lima en in 1936 gaat hij terug naar Europa. Deze
ervaring verhindert niet dat Canal zich zijn hele leven
Peruaan voelt. Overal waar hij speelt eist hij dat de
Peruaanse vlag naast zijn bord staat. In 1977 kent de
FIDE hem voor zijn prestaties op het schaakbord de
grootmeester titel toe.

□

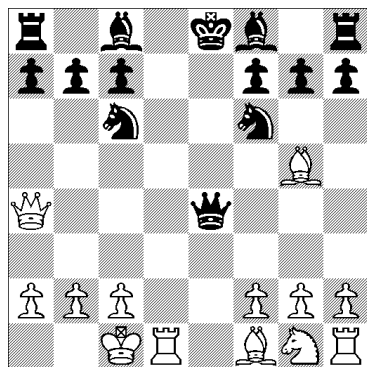
woensdag 17 april

Centrale slotronde Promotie- en 1^e klasse

26 teams = 13 wedstrijden = 104 borden = 208 schakers !

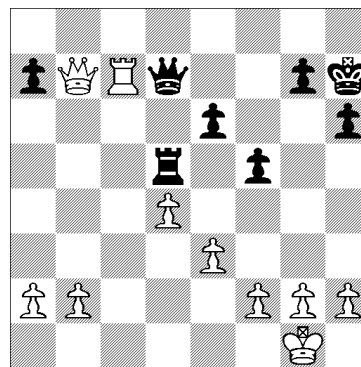
Starring: **Promotie 2** - DSC 4 (Promotieklasse)
DD 5 - Promotie 3 (1e klasse B)

Stedelijk College, van Doornenplantsoen 1, Zoetermeer, aanvang 19:45 uur

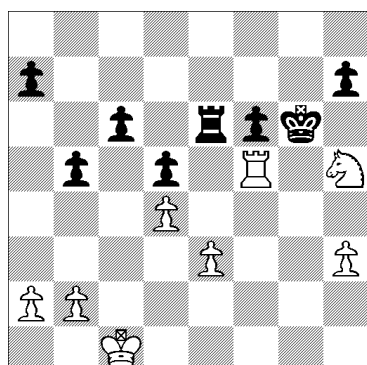
stelling 1

wit
aan zet

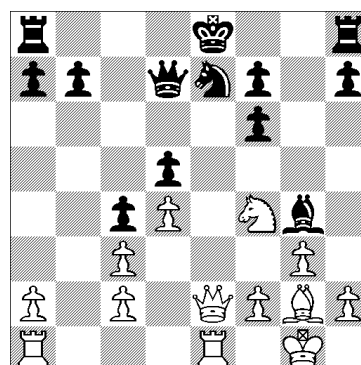
stelling 2

zwart
aan zet

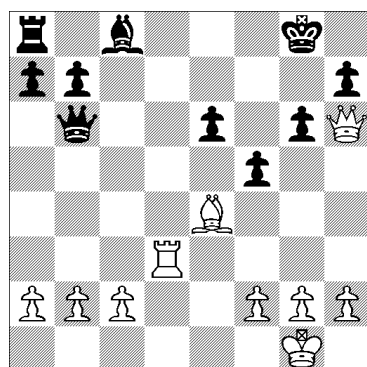
stelling 3

wit
aan zet

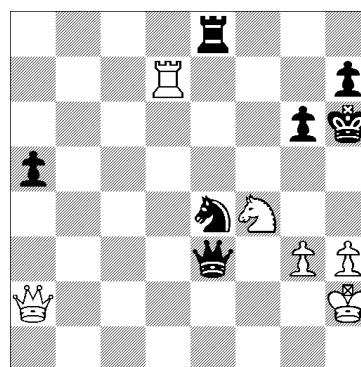
stelling 4

wit
aan zet

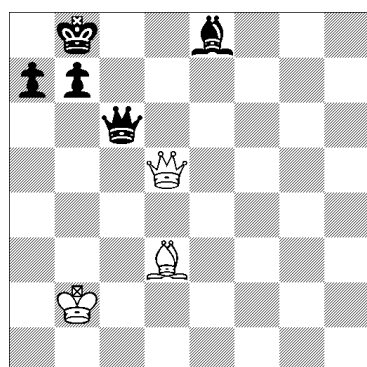
stelling 5

wit
aan zet

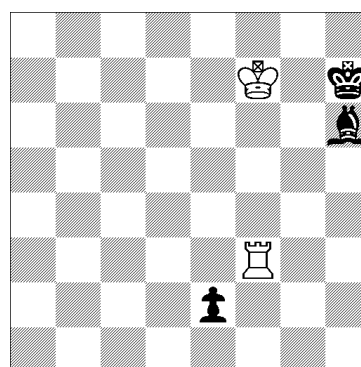
stelling 6

wit
aan zet

stelling 7

wit
aan zet

stelling 8

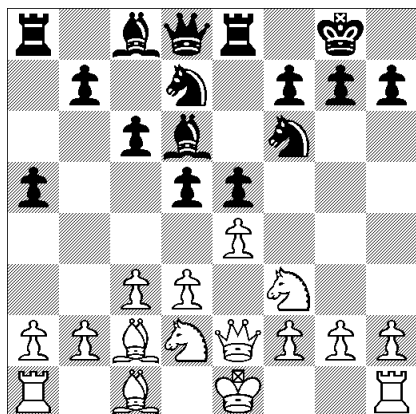
wit
aan zet

Oplossingen: → blz. 33

de zetten van
van Zetten

Thuis heb ik het boek "Amateur wordt meester", geschreven door o.a. Max Euwe. In het boek zie je hoe 'de amateur' tegen 'de meester' speelt. Na elke partij staat er beschreven wat 'de amateur' verkeerd deed en waar hij sterker had kunnen spelen. Elke partij gaat de amateur iets beter spelen, totdat hij eindelijk opgewassen is tegen de meester. Naar aanleiding van een partij die ik onlangs speelde in de interne competitie moest ik terugdenken aan dit boek.

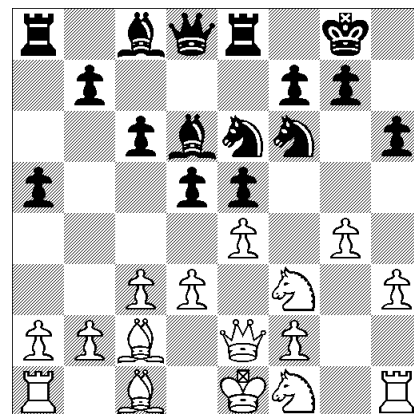

← stelling na 9. ... a5 van zwart

'De amateur' heeft duidelijk niet begrepen waar het om gaat in deze opening. Zwart heeft alles wat zijn hart begeert en heeft met de laatste zet ruimte gepakt op de damevleugel.

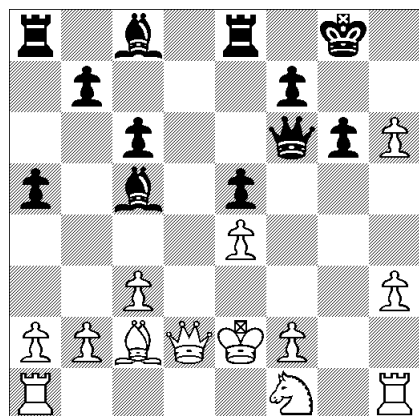
stelling na 12. ... Pe6 van zwart →

'De meester' heeft planmatig gespeeld en het paard via het veld c5 naar e6 gebracht. Het staat klaar om naar f4 te springen. 'De amateur' is in zijn onnozelheid naar voren gestormd met de g-pion. Natuurlijk heeft deze aanval geen kans van slagen.

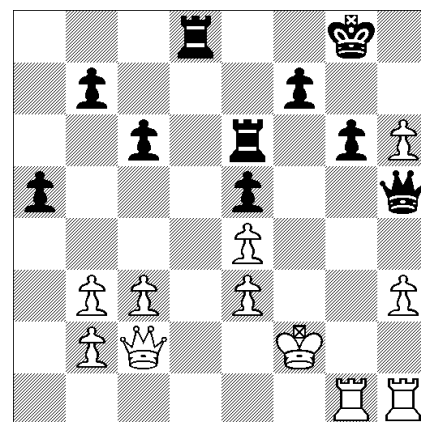
← stelling na 21. ... Lc5 van zwart

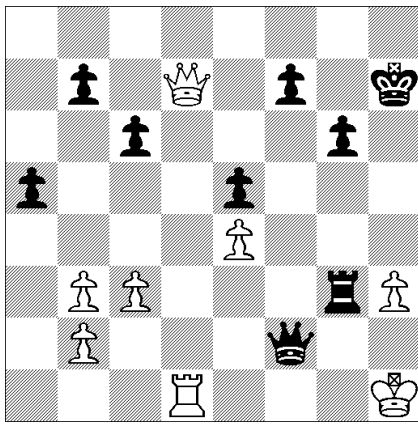
'De amateur', die zonder plan op een kansloze koningsaanval heeft gespeeld, staat verloren. De structuur van wit is aan gort, de torens zijn niet verbonden en de koning staat gevaarlijk in het midden. Het is leerzaam om te zien hoe 'de meester' zijn voordeel uitbreidt.

stelling na 28. ... Te6 van zwart →

'De meester' heeft wit met een 'nog slechtere' pionstructuur opgezaadeld. Na de laatste zet, Te6, is wit verloren. Wit heeft al zijn zinnen op een koningsaanval gezet, zwart heeft dat bekwaam overgenomen en gaat nu mat zetten.

← stelling na 36. ... Kxh7 van zwart

‘De amateur’ is uitgeraasd en er rest hem niets anders dan de partij op te geven. ‘De meester’ heeft een vrijwel foutloze partij gespeeld.

Van Zetten - Kunnen 0-1

U begrijpt dat mijn avond niet meer stuk kon.

Later las ik het boek “Zwart op wit”, geschreven door Paul van der Sterren. Hierin staat een het volgende: “Donner verbaasde me omdat hij niet blunderde. De dingen die ik over hem las in Schaakbulletin (en vooral zijn eigen geschriften!) hadden blijkbaar het naïeve idee bij mij gewekt dat deze grootmeester, hoe goed hij ook speelde, altijd wel ergens in een partij een black-out had. Maar tegen mij bleef die uit”.

U begrijpt dat ik precies weet hoe Van der Sterren zich voelde. ☺

□

Schaken in het Rijksmuseum

**Henk
Alberts**

De hele vaderlandse pers heeft het er al weken over. En uiteraard kan de Promoot dan niet achterblijven. Op 13 april opent – na een sluiting van zo’n 10 jaar - het Rijksmuseum in Amsterdam haar deuren voor het publiek. Natuurlijk was er al die tijd wel de noordvleugel van het museum geopend en was de Nachtwacht te zien, maar nu is het vernieuwde Rijksmuseum dan eindelijk weer in zijn totaliteit te bezoeken. Het Rijksmuseum bezit – net als veel grote musea – de nodige zaken op schaakgebied. Maar omdat een museum altijd veel meer objecten heeft dan ruimte worden de meeste van deze zaken zelden tentoongesteld. Het Rijksmuseum bezit bijvoorbeeld het oudste complete schaakspel in Nederland

(16^e eeuw), het bezit het tot de verbeelding sprekende schaakstuk van Adriaen van der Werff (17^e eeuw), er is een ivoren schaakspel uit circa 1850 en zo zijn er nog wel een paar zaken te noemen. Welke van deze objecten zullen straks vanaf 13 april tentoongesteld worden? Wij weten het niet en het is dus aan eenieder om zelf te gaan kijken! Wat we wel weten – uit de berichten van de afgelopen weken – is dat er op de afdeling vaderlandse geschiedenis een schaakspel te zien zal zijn. Hier wordt het verhaal van de vaderlandse geschiedenis aan de hand van objecten verteld. En voor de 2e Wereldoorlog zijn dat precies 2 objecten: een (concentratie)kampjas als symbool voor de slachtoffers van het Nazi-regime en een schaakspel als symbool voor de agressie van het Nazi-regime. De schaakstukken op het bord representeren alle landen die de Nazi’s in 1939-1940 zijn binnengevallen, te beginnen met Polen en met als laatste Engeland. En in de rand van het schaakspel valt te lezen: Polen ... Engeland usw (und so weiter) – 1939 Schaakmat – 1940 Schachmatt.

afdeling vaderlandse geschiedenis een schaakspel te zien zal zijn. Hier wordt het verhaal van de vaderlandse geschiedenis aan de hand van objecten verteld. En voor de 2e Wereldoorlog zijn dat precies 2 objecten: een (concentratie)kampjas als symbool voor de slachtoffers van het Nazi-regime en een schaakspel als symbool voor de agressie van het Nazi-regime. De schaakstukken op het bord representeren alle landen die de Nazi’s in 1939-1940 zijn binnengevallen, te beginnen met Polen en met als laatste Engeland. En in de rand van het schaakspel valt te lezen: Polen ... Engeland usw (und so weiter) – 1939 Schaakmat – 1940 Schachmatt.

➔ zie ook pagina’s 4 en 9

□

Sommige lezers zullen deze titel nog wel herinneren. Ik schreef vroeger wat meer en boven mijn columns was deze titel altijd te zien. Omdat vroeger alles beter was heb ik hem maar weer boven water gehaald.

Onze trots en vlaggenschip van Promotie, het bierteam, heeft niet zijn beste jaar. Extern is het het allemaal net niet. Hoopvol gestreden maar in de afwikkeling waren onze helden zelden daadkrachtig. Momenteel op plaats zeven, jawel in een groep van acht. Gelukkig wacht er nog een potje tegen onze vrienden van Botwinnik 4 dat naar verwachting de nodige punten zal opleveren.

Ik kijk echter al uit naar ons jaarlijks avondje uit. Bier eten en gezwets aan tafel is toch een grote hobby van ons. Ik was eigenlijk niet van plan om een stukje te schrijven, maar de redactie spamde met e-mails en schreef doodleuk dat ik een stukje had toegezegd. Slimme jongens daar bij de redactie. Het is ze weer gelukt mij te strikken. Daar kan menig teamleider nog een puntje aan zuigen om mij als invaller te strikken. Niet dat die teamleiders er zijn uiteraard. Mijn spel is af en toe in-en-in-triest.

Vroeger was alles beter, de scores in elk geval wel, maar ook de spanning en de beleving. Ik sprak er laatst nog met enkele personen over. Mist U het niet, die externe spanning, die aanloop naar de climax van het seizoen? Wie wordt er kampioen, en wie degradeert er zonder eer. Ik heb dat gevoel in elk geval totaal niet meer. Het heeft verschillende redenen en woorden als teamgeest, spirit, saamhorigheid en dat soort kreten schieten te boven. Gelukkig zit ik in een positie waar ik de luxe heb om in het gezelligste team van de HSB te mogen spelen. Gezellig, berucht, wat maakt het uit, plezier hebben we.

Nee, waar ik me echt aan erger is aan de indelingsgoden bij de HSB. Jaar in jaar uit krijgen ze het voor elkaar om de gedoodverfde titelkandidaten in de eerste 2-3 ronden tegen elkaar te laten spelen. Na 3 rondes is meestal de winnaar wel bekend. Je zou toch zeggen met zoveel schaakervaring dat je een indeling toch wat smaakvoller kunt brengen. Misschien moet er eens naar zo'n groep gekeken worden en met de hand bijgesteld worden.

Natuurlijk terwijl ik dit verkondig lijkt het in onze poule ongelooflijk spannend te worden. Maar alle gekheid op een stokje, er zou best eens naar gekeken kunnen worden. Er zal vast meer tijd zijn dan alleen op de knop "deel in" te drukken. Er zijn vast mensen aanwezig bij de HSB die kunnen voorspellen welke teams voor de buit zullen strijden. En als die er zijn maak er gebruik van.

Ik dwaal weer af. Hopelijk wint ons Bierteam van Botwinnik. De wedstrijd zal al gespeeld zijn wanneer U dit leest. U mag mij feliciteren met een biertje..

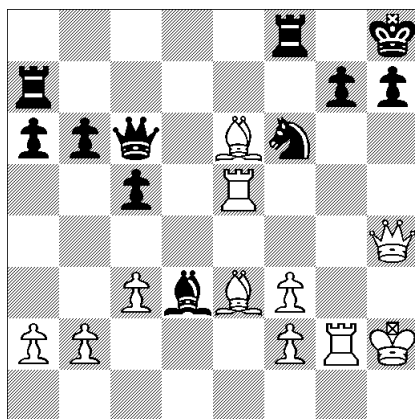
Mijn werk zit er weer op. Wat geschreven voor een papieren ding dat ons uithangbord voor de vereniging is. Ik kijk al uit naar die leeshoek waar we met zijn allen zullen smullen van dit soort gezwets. Mijn gezwets eindigt gelukkig nog wel bij sommige mensen thuis... bij het oud papier.

Ik neem er nog eentje, proost!

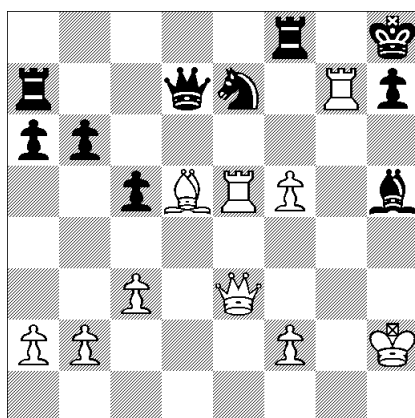
□

DCSV 1 - Promotie 4, 3 april 2013

In de wedstrijd DCSV1 - Promotie 4 moest Promotie 3½ punt scoren om niet te degraderen; de tegenstanders hadden 5 punten nodig om niet te degraderen. Een echte thriller dus. Bij de stand 3-3 waren Ed Eveleens en Jaap van den Berg nog bezig, respectievelijk op bord 4 met wit en op bord 1 met zwart. Jaap's tegenstander had ernstige tijdnood, 2 minuten tegen 10 van Jaap. Tussen haakjes de tijd die wit nog over had.

1. Dh3 (2 minuten)
1. ...Pg8, 2. f4 Tf6, 3. f5 (1.15 minuut)
3. ...Le2, 4. Ld5 (38 sec.)
4. ...Dd7, 5. Lg5 (24 sec.)
5. ...Tf8?, 6. De3? (6 sec.) [6.Lxg8! Txg8 7.Txe2 wint een stuk!]
6. ...Lh5, 7. Le7 (3 sec.) Wit offert een loper in de hoop op een schwindel.
7. ...Pxe7, 8. Txg7 (1 sec.)

Dit is de schwindel, maar als zwart gewoon slaat heeft wit niets.

8. ... Dd6, 9. Tg8+ Nog een schwindel zonder pointe.
9. ... Txg8 en hier viel wits vlag en had Promotie 4 punten.

Als toeschouwer gierden bij mij de zenuwen door mijn keel bij deze partij!

Ed Eveleens was nog bezig te verliezen in een eindspel koning+dame+loper tegen koning, maar zijn tegenstander probeerde mat te geven met alleen dame en loper. Dat is nog niet zo gemakkelijk en zijn vlag viel dan ook: remise dus. Uitslag 4½ - 3½ voor Promotie!

Ehmm... ikzelf gaf in deze wedstrijd op werkelijk af-schu-we-lij-ke wijze een volle kwal weg en verloor daarna kansloos...

Tot slot wil ik Max Toxopeus complimenteren die in zijn partij het hoofd koel hield in zeer lastige stellingen. Dat heeft hij vaker gedaan voor het team in dit seizoen. Max laat zich gewoon niet van de wijs brengen in lastige of slechte stellingen en doet gewoon zijn eigen ding. Volgens mij brengt hij daarmee zijn tegenstanders in grote verwarring. Bravo Max!

□

De laatste jaren spelen witspelers in het Spaans vaak de zet d2-d3. De voornaamste aanstokers van deze kalme voortzetting zijn Magnus Carlsen, van wie wordt gezegd dat hij liever ‘echt’ schaakt dan theoretische duels met zijn tegenstanders uitvecht, en Mickey Adams.

De Spaanse partijopbouw met d2-d3 komt in twee varianten voor, namelijk op de 5^e zet na 1. e4, e5; 2. Pf3, Pc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Pf6; 5. d3 en op de 6^e zet na 1. e4, e5; 2. Pf3, Pc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Pf6; 5. 0-0, Le7; 6. d3. Deze varianten lopen in elkaar over na 5. d3, d6; 6. c3, Le7 maar zwart kan anders spelen, bijvoorbeeld 6...Lc5.

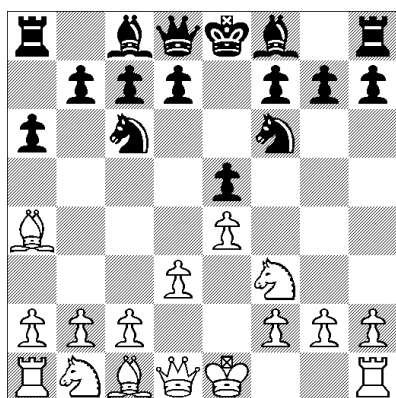
Ook later zijn er nog overgangen mogelijk, eigenlijk zolang wit geen d2-d4 heeft gespeeld. Een voorbeeld: 1. e4, e5; 2. Pf3, Pc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Pf6; 5. 0-0, Le7; 6. Te1, b5; 7. Lb3, d6; 8. c3, 0-0; 9. d3 zoals Pauline van Nies tegen mij deed in 2003.

Kenmerkend voor de witte opbouw is na d2-d3 de zet c2-c3. Het centrum is dan goed beveiligd en wit kan gaan denken aan een koningsaanval. In een later stadium kan hij met d3-d4 alsnog in het centrum actief worden.

In zijn boek *Die Meister des Schachbretts* (1932) bespreekt Richard Réti een partij van Wilhelm Steinitz die een fraaie klassieke illustratie is van de Spaanse opbouw met d2-d3.

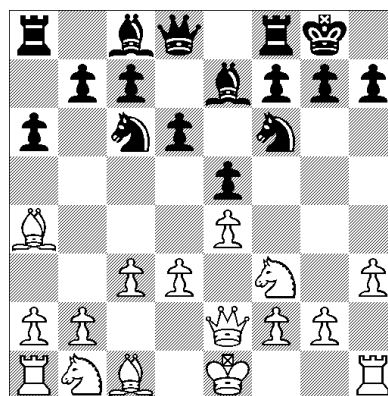
Steinitz – Blackburne, Londen 1876

1. e4, e5 2. Pf3, Pc6 3. Lb5, a6 4. La4, Pf6 5. d3

Het commentaar van Réti: De bedoeling van Steinitz is ongestoord op de koningsaanval te kunnen spelen. Dat betekent niet hij dat hij afstand doet van het voordeel van de beginzet. Pion e5 wordt nu aangevallen. Na 1. e4, e5 2. Pf3, Pc6 3. Lb5, a6 4. Lc6x, dc6x 5. Pe5x kon zwart hem nog voordelig met 5...Dd4 terugveroveren, maar in de diagramstelling is pion e4 gedekt. Zwart moet dus d7-d6 doen waarna zijn loper op c8 binnen de pionnenketen komt te staan, of b7-b5 wat wit de kans geeft om de zwarte pionnen op de damevleugel aan te vallen. Als zwart gedwongen wordt tot b5-b4, bijvoorbeeld na a2-a4, krijgt wit een mooi veld op c4.

5...d6 6. c3, Le7 7. h3, 0-0 8. De2

Deze opstelling was typisch voor Steinitz.

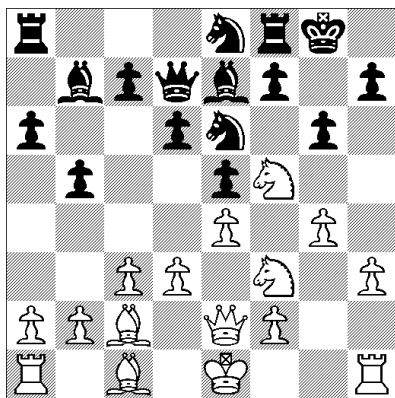
Met h2-h3 heeft hij de opmars g2-g4-g5 voorbereid. De dame is naar e2 gespeeld, zodat wit na een eventueel d6-d5 op e4 kan laten slaan zonder dat de dames dan geruild kunnen worden. Bovendien kan wit zo nodig lang rokeren. Zwart zoekt nu actief tegenspel.

8... Pe8 9. g4, b5 10. Lc2, Lb7 11. Pbd2

Het paard begint aan de niet eerder vertoonde mars b1-d2-f1-e3(g3)-d5(f5). Een belangrijk moment in de geschiedenis van het schaakspel!

11...Dd7 12. Pf1, Pd8 13. Pe3, Pe6 14. Pf5, g6

Réti tekent hierbij aan dat de opvattingen van Steinitz in de tijd dat deze partij werd gespeeld, geheel nieuw waren. Als Blackburne de theorie van de zwarte velden had gekend, had hij vast en zeker met Ld8 zijn loper van de zwarte velden behouden.

15. Pe7x, De7x 16. Le3, Pg7 17. 0-0-0, c5 18. d4

Wit opent de diagonaal d4-f6 waarna hij bezit neemt van de zwakke velden in de zwarte stelling. De witte loper moet naar f6 en de dame naar h6.

18. ... ed4x 19. cd4x, c4

Blackburne was een gevreesde aanvalsspeler. Zijn bijnaam was *Blackdeath*. In deze partij zoekt hij gewoontegetrouw de tegenaanval, maar zodoende

De variant met d2-d3 op de vijfde zet werd door Euwe in 1938 de Steinitz-opbouw genoemd, in 1953 werd het echter de Anderssenaanval. Adolf Anderssen werd beschouwd als de sterkste speler ter wereld nadat hij in 1851 het grote toernooi in Londen had gewonnen. Hij volgde Paul Morphy op als officiële wereldkampioen. In 1866 werd Anderssen door Steinitz met 8-6 in een tweekamp verslagen. Steinitz riep zich uit tot de eerste wereldkampioen en kreeg daarvoor algemene instemming in de schaakwereld.

Witspelers die 5. d3 spelen, kunnen dat doen om het Open Spaans (5. 0-0, Pe4x) te omzeilen, maar zij geven zwart dan wel de gelegenheid tot twee andere varianten, namelijk die met Lc5 en die met g7-g6 en Lg7. Om deze varianten te vermijden, speelt wit op de 6^e zet d2-d3, dus als zwart Le7 heeft gedaan. De opbouw met d2-d3 is langzaam en er worden dan ook relatief weinig spectaculaire partijen mee gespeeld. Dat is misschien wel tekenend voor de generatie van Giri, Carlsen en Aronian, hoewel we van laatstgenoemde straks een zeer fantasierijke partij te zien krijgen. De jongste topgrootmeesters lijken in hun speelstijl soms verdacht veel op de vroegere wereldkampioen Tigran Petrosjan.

Na 6. d3 is 6...b5 de meest gespeelde zet. Op het alternatief 6... d6 ga ik in dit artikel niet in. Wit moet 7. Lb3 doen en heeft later een zet extra nodig om naar c2 te gaan.

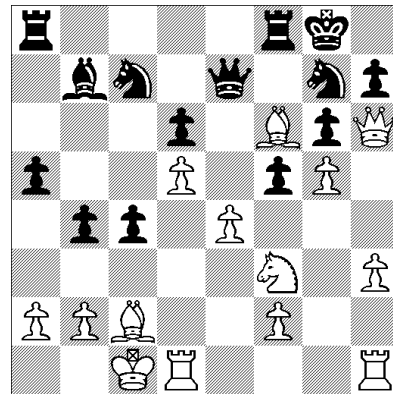
McShane – Aronian, Londen 2012

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6.d3 b5 7.Lb3 d6 8.a4

Hier is ook 8. c3 gespeeld, wat vaak leidt tot een overgang naar de variant in deze partij. Een andere mogelijkheid is het bescheiden 8. a3, dat sinds kort in de belangstelling staat. De bedoeling van 8. a4 is, zoals al bij de partij van Steinitz opgemerkt, om de pion van b5 weg te krijgen

speelt hij zijn tegenstander in de kaart.

20. d5, Pc7 21. Dd2, a5 22. Ld4, f6 23. Dh6, b4 24. g5, f5 25. Lf6

Steinitz heeft zijn doel bereikt. Hij beslist de partij met een aardige combinatie.

25. ... Df7 26. ef5x, gf5x 27. g6!, Dg6x

Of 27... hg6x 28. Pg5 en mat.

28. Lg7x, Dh6x

28. ... Dg7x 29. Thg1.

29. Lh6x en wit won gemakkelijk.

waardoor veld c4 vrijkomt voor wit. Liefst voor een wit paard, maar dat is niet altijd mogelijk.

8. ... Ld7

Deze zet is mogelijk door 7 ...d6. Zwart moet Ta8 dekken. Op b7 staat de loper niets te doen omdat pion e4 stevig is gedekt en na 8...Lg4 doet wit c3, Pbd2 en h3 waarna de loper tot een verklaring wordt gedwongen. Na 8...Le6 9.Le6x fe6x komt 10.Pg5.

Tegenwoordig is 8... b4 populair. Zie hiervoor de partijen Carlsen-Aronian en Svidler-Carlsen die hierna worden besproken.

9.c3

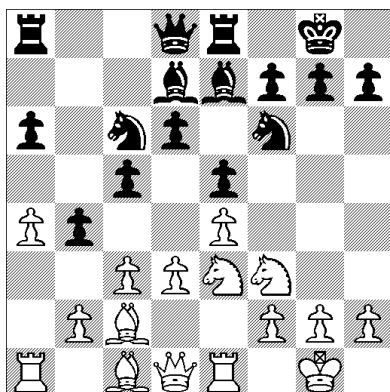
In Adams - Carlsen, Londen 2012 volgde 9. h3, wat waarschijnlijk te afwachtend is. Er volgde 9... 0-0 10.Le3 (Een bekend probleem: wat doe ik met die loper? Waarschijnlijk kun je hem beter op c1 laten staan en met Pbd2 verder gaan.) 10... Le6 11.Lxe6 fxe6 12.Pbd2 b4 13.c3 (13.Pc4 lijkt mij hier een goede zet omdat 13...d5 onaantrekkelijk wordt gemaakt: 14.ed5x Dd5x 15.Te1 enz.) 13...d5 (Volgens Carlsen was eerst slaan op c3 beter) 14.cxb4 Ld6 (Pion e5 moet worden ondersteunt. Na 14...Lb4x 15.Tc1 of 15.Dc2 komt zwart in de problemen) 15.b5 axb5 16.axb5 Txa1 17.Dxa1 Pb4 met gelijk spel, hoewel zwart won.

9. ... 0-0 10. Pbd2

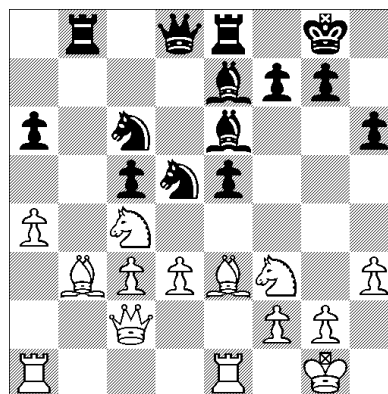
Leko-Caruana, Wijk aan Zee 2013 10.Lc2 b4 11.Te1 Te8 12.Pbd2 Pa5 (Een leerzame strijd om veld c4 begint) 13.d4 Lf8 14.h3 h6 15.Ld3 bxc3 16.bxc3 c5 17.d5 Dc7 18.Pc4 Pxc4 19.Lxc4 Teb8 20.Pd2 Le8 21.Ld3 Pd7 22.a5 Pf6 23.Pc4 Lb5 24.Pb6 Ta7 25.De2 Lxd3 26.Dxd3 Pd7 27.Pc4 (Die staat en kan voorlopig niet verdreven worden. Het paard bestrijkt belangrijke velden en bindt de zwarte stukken aan pion d6. Wit versterkt nu zijn positie en slaat toe op de koningsvleugel) 27...Tab7 28.Ld2 Tb5 29.Tf1 Le7 30.f4 Lf6 31.g3 T8b7 32.Kg2 Pf8 33.Tf2 Pg6 34.Taf1 De7 35.Kh2 Tb8 36.Tg2 Dc7 37.Tfg1 Tb3 38.f5 Pf8 39.h4 Dd7 40.g4 g5 41.fxg6 fxg6 42.g5 hxg5 43.Lxg5 Lg7 44.h5 T8b4 45.hxg6 1-0

10. ...Pa5 11. Lc2 c5 12. Te1 Te8 13. Pf1 Pc6 14. Pe3 b4

Zwart laat veld c4 over aan wit. Zijn compensatie bestaat vooral uit activiteit van zijn stukken en druk op het centrum.

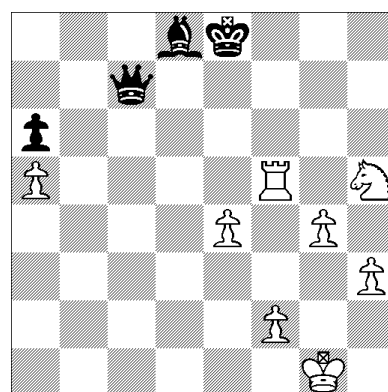
15. h3 Tb8 16. Pc4 Le6 17. Lb3 h6 18. Le3 bxc3 19. bxc3 d5 20. exd5 Pxd5 21. Dc2

21 ... e4! 22. dxe4 Pxe3 23. Txe3 Txb3 24. Dxb3 Pa5 25. Pxa5 Lxb3 26. Pxb3 Db6

De combinatie heeft zwart een dame tegen een toren plus loper opgeleverd. Deze materiaalverhouding zie je tegenwoordig veel vaker dan vroeger. Of het allemaal correct is, weet ik niet, maar het vervolg is zeer instructief. Het gaat om activiteit, niet om materiaal.

27. Pbd2 Db2 28. Tae1 Td8 29. Pf1 c4 30. Pe5 Lc5 31. Tf3 Db3 32. a5 Td6 33. Pxf7 Tf6 34. Txf6 gxf6 35. Pxb6+ Kf8 36. Pg4 Dxc3 37. Td1 Db4 38. Pxf6 Kf7 39. Pd5 Db2 40. Pde3 c3 41. Td5 Le7 42. Tf5+ Ke8 43. g4 c2 44. Pxc2 Dxc2 45. Pg3 Dc7 46. Ph5 Ld8

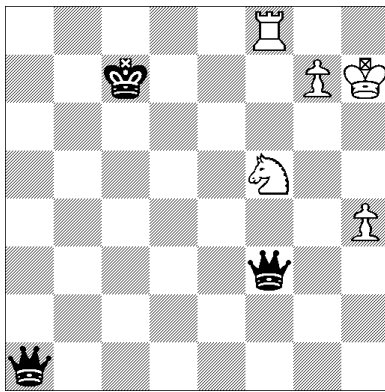

Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat wit hier beter staat. Het vervolg is fascinerend.

47. Kg2 Dc6 48. Te5+ Kf7 49. g5 Da4 50. h4 Lxa5 51. Tf5+ Ke6 52. Pf4+ Kd7 53. f3 Dc2+ 54. Kh3 Df2 55. Kg4 Le1 56. Pg6 a5 57. Tf7+ Kd8 58. e5 a4 59. e6 Lb4 60. e7+ Lxe7 61. Pxe7 Dc5

Dreigt 62... Dc4+ en torenwinst.

62. Kh5 a3 63. Kh6 a2 64. g6 Dc4 65. Pf5 a1D 66. Tf8+ Kc7 67. g7 Dc6+ 68. Kh7 Dxf3

69.g8P

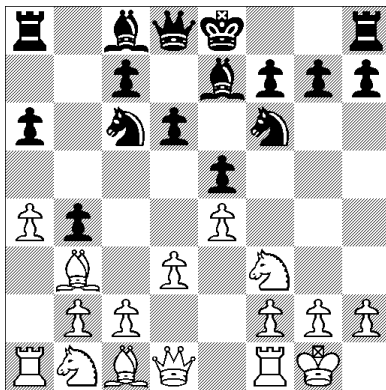
69.g8D Dh5 70.Db1 en mat.

Dh5+ 70. Pgh6 De5 71. Pg7 Dxh4 72. Tf7+ Kb6 73. Pgf5 Dee4 74. Kg6 De6+ 75. Kg7 Dg5+ 76. Kf8 Dc8# 0-1

In de voorgaande partijen hebben we gezien dat wit veld c4 in handen kreeg. Sinds de tijden van Steinitz dacht men dat dit voordelig was voor wit, maar tegenwoordig ziet men ook de mogelijkheden voor zwart. De zet 8 ... b4 is tegenwoordig zelfs de hoofdvariant.

Grischuk – Adams, FIDE GP London 2012

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. d3 b5 7. Lb3 d6 8.a4 b4

9. Pbd2

9.Lg5 is voorbarig: 9...0-0 10.Pbd2 h6 11.Lh4 Tb8 12.Te1 Pa5 13.La2 c5 (Beter was 13...Ph5! om gebruik te maken van de witte lopezet. In het algemeen helpt de ruil van de lopers van de zwarte velden de verdediging en hier dreigt het paard bovendien naar f4 te gaan. Na 14.Lxe7 Dxe7 15.g3 Lg4 staat zwart goed.) 14.Pc4 Pc6 15.Pe3 Le6 (Beter was 15...Pg4 16.Lxe7 Pxe7) 16.Lxf6! Wit heeft goed spel op de witte velden. (Kamsky - Aronian, Ningbo 2011 [comm. Lars Schandorff])

Een goede positionele zet is 9. a5. Wit voorkomt Pa5 en maakt veld a4 vrij voor zijn loper. Zie hiervoor de partij Svidler-Carlsen die hierna wordt besproken.

9. ... Pa5 10.La2 0-0

10... c5 11.c3 Tb8 12.Pc4 (12.d4 Dc7) 12... 0-0 13.Pxa5 Dxa5 14.Ld2 bxc3 15.Lxc3 Dd8 16.Pd2 Le6 17.Pc4 Dc8= (Anand - Aronian Sao Paulo/Bilbao 2011)

11.c3

Hier zijn ook andere zetten geprobeerd, zoals 11.h3 c5 12.Pc4 Pc6 13.Lg5 Tb8 14.Pe3 (Safarli - Adams, Konya 2012, 0-1) en 11.Te1 c5 12.c3 Tb8 13.d4 Dc7 (Karjakin - Grischuk, Piterenka Rapid Moskou 2012, 1-0)

11. ... bxc3

Dit slaan is beter dan direct 11... c5 12.cxb4 cxb4 13.Pc4 Tb8 14.Te1 Pc6 15.Pe3 Le6 16.Lxe6 fxe6 17.Pc4 Pd7 18.Pcd2 Pc5 19.Pb3 Pxb3 20.Dxb3 Txf3 21.gxf3 Pd4 22.Dd1 Df8 23.Kg2 Df6 24.Le3 Tf8 25.Lxd4 exd4 26. e5 Dg5+ 27.Kh1 d5 28.Tc1 Df5 29.Tc7 Lg5 30.Tg1 g6 31.f4 Dxf4 32.Dg4 Dxe5 33.Ta7 Tf5 34.a5 Lh6 35.Dg3 De2 36.Dc7 ½-½ (Carlsen - Aronian, Wijk aan Zee 2008)

12.bxc3 c5 13.d4

Grischuk speelt zo actief mogelijk. Een kalme voortzetting is 13.h3 Pc6 14.Te1 Tb8 15.Dc2 h6 16.Pc4 Le6 17.Pe3 Pa5 18.Pd2 Dd7 met gelijk spel, (Leko - Grischuk, Moskou 2007)

13...exd4 14.cxd4 d5!?

Een nieuwtje. 14...cxd4 15.Pxd4 is goed voor wit, hoewel Grischuk deze stelling al eens remise hield: 15...Lg4 16.f3 Ld7 en nu 17.Lb2 (17.Pc4 Pxc4 18.Lxc4 d5 19.exd5 Dc7 20.Dd3 Tfc8 21.Lb3 Ld6 met onduidelijk spel, of 17.Tf2!? Pc6 18.Pf1 met licht voordeel voor wit) 17...Pc6 18.Pxc6 Lxc6 19.Ld4 Tb8 20.Tc1 Tb4! 21.Lxf6 Db6+ 22.Kh1 Lxf6 23.Pc4 Db8 24.Dxd6 Txa4 25.Dxc6 ½-½ (Fressinet - Grischuk, Heraklion 2007)

15.Te1

De kritieke voortzetting is 15.e5 Pe4 maar zwart

15...dxe4 16.Pxe4 c4!?

Eenvoudig 16...Pxe4 17.Txe4 Lb7 leidt tot gelijkspel.

Theoretisch is 9. a5 beter dan 9. Pbd2 zoals in bovenstaande partij, omdat hiermee Pa5 wordt verhinderd en wit zijn greep op veld c4 verstevigt. In het kandidatentoernooi in Londen liet Carlsen zien dat zwart ook deze zet niet hoeft te vrezen.

Svidler - Carlsen, Londen, Kandidatentoernooi 2013

1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 a6 4. La4 Pf6 5. 0-0 Le7 6. d3 b5 7. Lb3 d6 8. a4 b4 9. Pbd2

Na deze zet kan zwart a4-a5 verhinderen door Pa5 te spelen, zoals in de hiervoor behandelde partij Grischuk-Adams. Carlsen vindt dat niet nodig.

9.a5 0-0 10.c3 Tb8 11.Pbd2 Le6 12.Pc4 h6 13.Te1 bxc3 14.bxc3 en de stelling na de 14 zet in Svidler-Carlsen is bereikt (Svidler-Kamsky IV World Blitz, Almaty 2008)

9...0-0 10. a5 Le6

10...Tb8 11.Pc4 (Na 11.Te1 is een bekende Anti-Marshall-variant met 8. a4 ontstaan) 11... h6 12.h3 Le6 13.c3 Dc8 14.d4 exd4 15.cxd4 d5 16.exd5 Pxd5 17.Te1 Td8 18.Ld2 Lf6 19.Pce5 Lxe5 20.dxe5 Pde7 21.Te4 Tb5 22.Lxe6 Dxe6 23.Dc2 Tdd5 24.Le1 Tdc5 25.De2 b3 26.Dd3 Tc2 27.Te2 Df5 28.Dxf5 Pxf5 29.Txc2 bxc2 30.Lc3 Td5 31.Pd2 Pfd4 0-1 (Svidler – Karjakin, World Blitz Final Astana 2012)

11. Pc4 Tb8 12. c3 bxc3 13. bxc3 h6

3...Pa7 14.Pg5 Lg4 15.f3 Lh5 16.Dc2 Pd7 17.Ph3 Kh8 18.Pe3 Pb5 19.Pf5 Lg6 20.Pxe7 Dxe7 21.Le3 c6 22.Pf2 Tfc8 23.Tfb1 d5 24.La4 dxe4 25.dxe4 Pc5 26.Pd3 Pxa4 27.Dxa4 f5 28.Pc5 fxe4 29.fxe4 Ta8 30.Db4 Pd6 31.Pxa6 Txa6 32.Lc5 De6 33.Lxd6 Lxe4 34.Dxe4 Dxd6 35.Db4 Dc7 36.Db7 Dxb7 37.Txb7 Te8 38.Kf2 Kg8 39.Td1 Txa5 40.Tdd7 Ta2+ 41.Kg3 Tc2 42.Txg7+ Kh8 43.Txh7+ Kg8 44.h4 Txc3+ 45.Kg4 Ta8 46.Thg7+ Kf8 47.Kf5 c5 48.h5 Ta6 49.Tgc7 Ta8 50.Th7 1-0 (Svidler - Sargissian, Ningbo 2011)

14. Te1 Dc8

Om plaats te maken voor Td8.

14...Kh8 15.h3 Dc8 16.La3 Ph7 17.La4 Lxc4 18.dxc4 Pxa5 19.Pxe5 Pf6 20.Lb4 De6 21.Pxf7+ Dxf7 22.Lxa5 Dxc4 23.Dd4 Dxd4 24.cxd4 c5 25.dxc5 dxc5 26.e5 Pd5 27.Tad1 Pf4 28.Td7 Lh4 29.g3 Pxf3+ 30.Kg2 Pxf2 31.gxh4 Tb2 32.Td2 Pd3 33.Txb2 Pxb2 34.Ld7 Pd3 35.Te4 Tf2+ 36.Kg3 Ta2 37.e6 1-0 (Svidler - Kamsky Almaty 2008)

17.Ld2 Pb3 18.Lxb3 cxb3 19.Dxb3 Le6 20.Dd3 Pxe4 21.Dxe4 Te8

Het loperpaar geeft zwart voldoende compensatie voor de pion. [comm. Lars Schandorff]

15.Lc2

15.La4 levert niets op. 15...Lxc4 16.Lxc6 Lb5! 17.Lxb5 Txb5 18.c4 Tb7 19.d4 c5!? (19...De6 leidt eenvoudig tot gelijk spel) 20.d5 De kritieke voortzetting was 20.dxe5 dxe5 21.Pxe5 De6 22.f4. Na 22...Te8 23.Ta3! is niet duidelijk hoe zwart verder moet. 23...Pd7 (23...Tb1 24.Td3 Ta1 25.h3) 24.Dd5 Dxd5 25.exd5 Lf6 26.Tae3 Tb1 27.Kf2 Pxe5 28.fxe5 Txe5 29.Txe5 Lxe5 30.Txe5 Txc1 31.Te8+ Kh7 32.Ta8 Txc4 33.d6 Td4 34.Txa6 en wit is aan winnende hand.] 20...Ph7 21.Dc2 Dd7 22.Ld2 Pg5 23.Pxg5 Lxg5 24.Lc3 h5 25.Ta3 Tfb8 26.h3 g6 27.Kf1 f5 28.La1 Kh7 29.Tf3 f4 30.Ta3 Ld8 31.Ke2 g5 32.f3 Kg6 33.Lc3 g4 34.hxg4 hxg4 35.Th1 g3 36.Kd3 Lf6 37.Taa1 Th8 38.Txh8 Lxh8 39.Tb1 Txb1 40.Dxb1 Da4 41.Dc2 Dxc2+ 42.Kxc2 Lf6 43.Kd3 Lh8 44.Kc2 Lf6 45.Kd3 Lh8 46.Kc2 Lf6 47.Kd3 ½-½ (Leko-Adams, London 2012, comm. Lars Schandorff)

Een andere poging is 15.La3 Td8 16.Dc2 Lf8 (16...Ph5!?N om naar f4 te gaan was een optie. Na 17.g3 komt 17... Pf4! 18.gxf4?! Lxc4 19.Lxc4 Dg4+ 20.Kf1 Dxf3 met voordeel voor zwart) 17.Pfd2 Pa7 (17...Ph5 18.g3) 18.d4! (18.Pe3 Lxb3 19.Pxb3 Dd7 20.Pd2 (Kasimdzhanov -Sargissian, Duitsland 2005) en na 20...Pc6N had zwart goed gestaan) 18...exd4 (18...Pb5 19.Lb2 Db7 was veiliger) 19.cxd4 d5 20.exd5 Txd5?! (20...Lf5 21.Dc1 Lxa3 22.Pxa3 Pxd5 (22...Db7!? 23.Lc4 c6 24.d6 Pc8 25.Pb3 Pxd6 26.Pc5 Da7) 23.Dc5 Db7 24.Lc4 c6 is onduidelijk) 21.Lxf8 Dxf8 22.Pe5 Txd4 23.Lxe6 fxe6 24.Pdf3 Td5 25.Dxc7 en wit had een klein maar blijvend voordeel. (Grischuk - Zhao Xue, Beersheba 2005, comm. Lars Schandorff)

15...Td8 16.De2 Lf8 17.Pe3

Gebaseerd op een rekenfout. Beter was 17 h3, g6 (Svidler).

d5 18.exd5 Pxd5 19.Pxd5 Txd5 20.h3

20.d4 exd4 21.Le4 Txa5 is goed voor zwart.

Lf5 21.Td1 De6 22.Lb1 Dd7 23.Le3 e4 24.Pd4 Pxd4 25.Lxd4

25.cxd4 exd3 26.Lxd3 Lxd3 27.Dxd3 Tbb5 (Svidler)

25... exd3

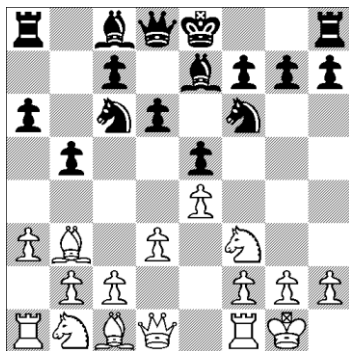
Nog beter was 25...Lxh3! 26.dxe4 Tg5 27.g3 Lg4 28.f3 Tb2!! 29.Dxb2 Lxf3 (Houdini)

26.Lxd3 Lxd3 27.Txd3 c5 28.Le5 Txd3 29.Lxb8 c4 30.Le5 Lc5 31.Tb1 Dd5 32.Tb8+ Kh7 33.Dh5 De4! 34.Tb2 Td5 35.Te2 Db1+ 36.Kh2 f6 0-1

Tot slot twee partijen van wereldkampioen Vishy Anand met 8. a3 in plaats van 8. a4. Wit vermijdt met dit onschuldige uitzijnde zetje de theoretische strijd, damt zwarts initiatief op de damevleugel in en krijgt de tijd voor de typisch Spaanse opbouw.

Anand - Caruana, Wijk aan Zee 2013

1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Le7 6.d3 b5 7.Lb3 d6 **8.a3**

8... 0-0 9.Pbd2 Te8 (9... Pa5 10.La2 c5 11.Te1 Pc6 12.Pf1 Le6 13.Lxe6 fxe6 14.c3 Dd7 15.Pg3 c4 16.b4 cxd3 17.Dxd3 Pd8 18.c4 Pf7 19.Ld2 Tac8 20.cxb5 Dxb5 21.Db3 Dc4 22.Dxc4 Txc4 23.Tac1 Tfc8 24.Txc4 ½-½ Anand - Aronian, Chess Classic Rapid Final Mainz, 2007) 10.Te1 Lf8 11.Pf1 h6 12.Pe3 Le6 13.Lxe6 Txe6 14.Pd5 Te8 15.c4 Pb8 16.Ld2 Pxd5

17.cxd5 c6 18.Db3 cxd5 19.Dxd5 Pd7 20.Tac1 Db8 21.Tc3 Pf6 22.Db3 Db7 23.Tec1 Tac8 24.h3 Txc3 25.Dxc3 d5 26.Pxe5 dxe4 27.d4 Dd5 28.Le3 Ld6 29.Pg4 Te6 30.Pxf6+ Txf6 31.Kh1 Le7 32.Dc7 Te6 33.Db8+ Kh7 34.Tc8 Ld6 35.Th8+ Kg6 36.Dg8 Kf6 37.Th7 Ke7 38.Dxg7 Dh5 39.Lg5+ Kd7 40.Dxf7+ Dxf7 41.Txf7+ 1-0

Een finesse van 8. a4 is dat c2-c3 wordt uitgesteld zodat het paard naar c3 kan worden ontwikkeld. Daar staat het actiever dan op d2.

Anand - Adams, Baden-Baden 2013

8.a3 0-0 9.Pc3 Pa5 10.La2 c5 11.Pd5 Pxd5 12.Lxd5 Lb7 13.b4 Lxd5 14.exd5 Pb7 15.c3 Dc7 16.Te1 f5 17.Lg5 Tae8 18.a4 cxb4 19.cxb4 Lxg5 20.Pxg5 Pd8 21.axb5 axb5 22.Dd2 h6 23.Pf3 Df7 24.Da2 Df6 25.Pd2 Pf7 26.Da6 e4 27.dxe4 fxe4 28.Dxb5 e3 29.fxe3 Txe3 30.Db6 Txe1+ 31.Txe1 Dc3 32.De3 Dxb4 33.Pf3 Dc5 34.Dxc5 dxc5 35.Te7 Td8 36.Pe5 Pxe5 37.Txe5 Kf7 38.d6 c4 39.Te7+ Kf6 40.Tc7 Txd6 41.Txc4 ½-½

Naschrift

In de laatste en beslissende ronde van het Kandidatentoernooi in Londen greep Carlsen tegen Svidler naar deze variant. Zijn voornaamste zorg was niet te verliezen en bovendien moest hij de mogelijkheid om op winst te spelen intact houden als Kramnik tegen Ivantschuk in het voordeel zou komen. Hij koos voor de afwachtende variant met 8. a3.

Carlsen-Svidler, Kandidatentoernooi Londen 2013

8. a3 0-0 9. Pc3 Lb7 10. Ld2 Maakt 10... Pa5 minder aantrekkelijk.

10...Dd7 Na 10...Pa5 11.La2 c5 12.De1 moet zwart steeds rekening houden met vervelende dreigingen. Er dreigt 13.Pd5 waarna 13...Pd5x 14.Lxa5 een stuk verliest. Niet goed is 12...Dd7 13. Pa4 of 12...Dc7 13. Pd5. Het beste lijkt 12..Pc6 waarna wit iets beter staat.

11. a4?! Toch deze aanval op de zwarte pionnenstructuur.

11...Pd8 Interessant is ook 11...b4 12.Pd5 Pxd5 13.exd5 Pa5. Nu leidt 14. Lxb4 Pxb3 15. cxb3 Lxd5 tot voordeel voor zwart. Wit doet daarom 14.La2 en staat na 14...c5 iets beter. Zwart doet er beter aan 12...Pa5 te spelen. Na 13. Lxb4 Pxb3 14.cxb3 Tab8 of 13. La2 c5 staat het gelijk)

12. axb5 axb5 13.Txa8 Lxa8 14. Pe2 Pe6 15. Pg3 De stelling is in evenwicht.

Kramnik was tegen Ivantschuk in het nadeel geraakt en Carlsen hoefde zich geen zorgen te maken. Hij kwam zelfs beter te staan. De afloop is bekend. Carlsen was niet bestand tegen de spanning en verloor. Maar Kramnik verloor ook, waardoor Carlsen toch toernooiwinnaar werd en de uitdager van wereldkampioen Anand. Aan de opening heeft het niet gelegen.

□

Op het internet zijn tegenwoordig zoveel schaaksites te vinden dat het vrijwel onbegonnen werk is U daar in dit blad een gedegen overzicht van te geven. Bovendien besteedt het KNSB-blad Schaak Magazine van tijd tot tijd aandacht aan interessante schaakwebsites, zodat de liefhebber via die bron al de weg wordt gewezen.

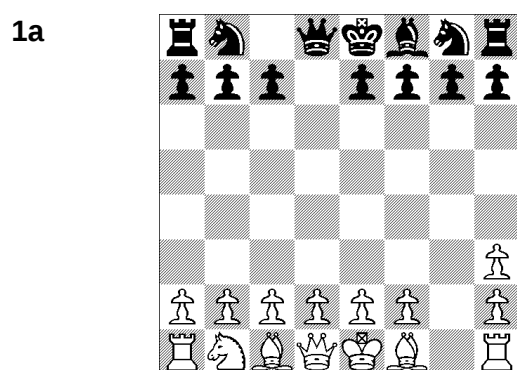
Ik maak een uitzondering voor de site ChessCafe.com. Dat is ten eerste omdat Uw redactie van die site puzzels van het type Queen Maze, King Maze, etc. overneemt (keurig met bronvermelding), en ten tweede omdat ChessCafe onder andere de column van internationaal arbiter Geurt Gijssen bevat, voor iedereen die in spelregels en arbitrage is geïnteresseerd altijd weer een bron van informatie. Verder bevat ChessCafe rubrieken als "Daily Chess News", "Book Review", "Endgame Studies" en "Step by Step: Tactics", om nog maar te zwijgen over de vele columns: zoals gezegd die van Geurt Gijssen (getiteld "An Arbiter's Notebook"), "Inside Chess" (door Yasser Seirawan), "Endgame Corner", "Novice Nook" ("Beginnershoekje"), "The Instructor", "Chess Mazes" (hierboven reeds genoemd), "The Openings Explained", "The Kibitzer", en nog vele andere.

Sinds enige tijd is er ook de rubriek "The Puzzling Side of Chess" van Jeff Coakley, met opgaven die in de smaak zullen vallen bij dezelfde lezers die de Chess Mazes leuk vinden, maar vooral ook bij degenen die "retrograde analyse" interessant vinden. Dit betreft problemen waarbij de voorgeschiedenis van een stelling van belang is; om de oplossing te kunnen vinden moet bijvoorbeeld bewezen worden dat wit niet meer mag roken, of dat de zwarte loper op g4 gestaan moet hebben, of dat het stuk dat van het bord is gevallen op f6 moet staan, of dat de toren op b3 een gepromoveerde pion moet zijn, etc. etc. In de Promoot hebben in het verleden verschillende artikelen over dit onderwerp gestaan, soms ook in de vorm van een prijsvraag. De genoemde rubriek bevat verschillende soorten opgaven, waarbij elke aflevering één soort centraal staat. Ik geef van vier soorten een voorbeeld (a) met oplossing, gevolgd door een probleem (b) om zelf op te lossen, met de oplossing verderop in dit blad.

[Al deze problemen zijn van de hand Jeff Coakley.]

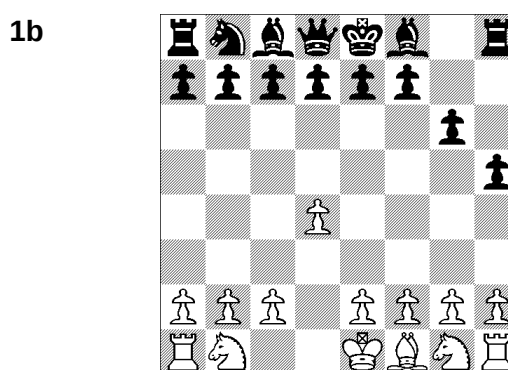
Type 1: **Proof games** (bewijspartijen)

Hierbij gaat het erom een serie zetten te vinden die tot de gegeven stelling leiden, veelal in een verplicht aantal zetten. In deze twee opgaven betreft het stellingen na **de vierde zet van zwart**.

Oplossing:

1. Ph3	d5
2. Pf4	Lh3
3. Pxd5	Dxd5
4. gxh3	Dd8

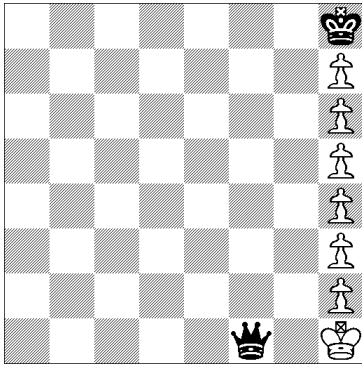
Deze mag U zelf proberen

[oplossing → blz. 33]

Type 2: **Onreglementaire stellingen**

Hierbij dient aangetoond te worden dat een gegeven stelling **illegaal** is (een stelling is **legaal** als hij kan worden bereikt in een partij, vanuit de beginstelling, met inachtnahme van de schaakregels). Strategische overwegingen zijn daarbij niet relevant; de zetten in de oplossing kunnen volkomen absurd zijn.

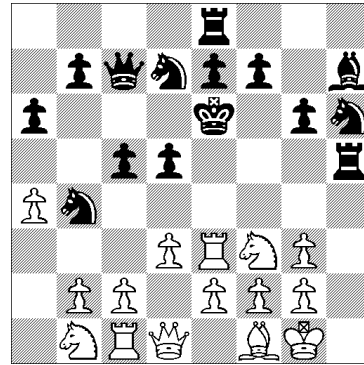
2a

Oplossing: Om de witte pionnen op h3 t/m h7 te krijgen moet er $1+2+3+4+5 = 15$ keer zijn geslagen; dit is niet mogelijk, omdat er maar 14 zwarte stukken ontbreken.

Je kan het ook anders zeggen: de witte pionnen hebben 15 keer geslagen, dus alle zwarte stukken (afgezien van de koning) moeten van het bord zijn; de zwarte dame op f1 kan dus niet bestaan (laat staan mat geven...)

2b

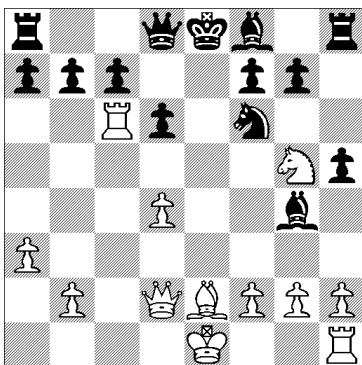
Ook deze mag U zelf proberen

[oplossing → blz. 33]

Type 3: **Switch-opgaven**

Hierbij dienen in een gegeven stelling twee stukken **verwisseld** te worden, zodanig dat zwart dan mat staat (er worden verder geen zetten gedaan). Het mogen twee witte stukken zijn, of twee zwarte stukken, of een wit en een zwart stuk, als de nieuwe stelling maar **legaal** is.

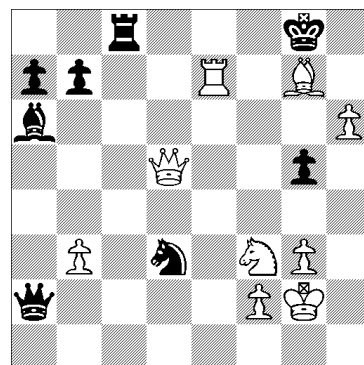
3a

Oplossing: Verwissel Tc6 met Le2, en het is mat door het dubbelschaak (ontstaan door de zet Le4-c6#).

(Fout is bijvoorbeeld de verwisseling van Dd2 met pion f7, omdat dan beide koningen schaak staan.)

3b

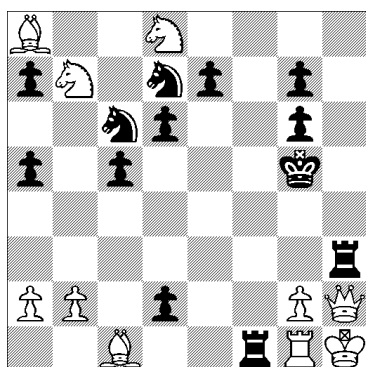
Nog eentje om zelf te proberen

[oplossing → blz. 33]

Type 4: **Wat was de laatste zet?**

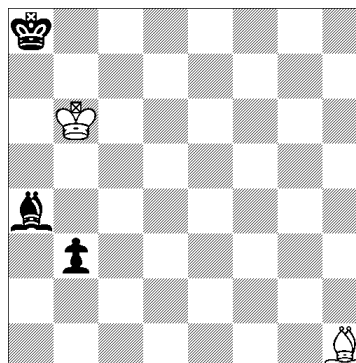
Hierbij dient bepaald te worden wat de laatste zet was (of wat de laatste zetten waren).

4a Wat was de laatste zet van wit?

Oplossing: De enige mogelijkheid is cxd8P (dus pion van c7 slaat dame op d8 en promoveert tot paard). Alle andere zetten zijn onmogelijk (bijv. de witte dame kan niet van e5, f4 of g3 naar h2 zijn gegaan, omdat zwart dan schaak stond en wit dus niet aan zet kon zijn; probeer de andere mogelijkheden zelf, en stuur maar een mail naar de redactie als U er niet uit komt...)

4b Wat was de laatste zet van zwart en van wit?

De laatste om zelf te proberen

[oplossing → blz. 33]

□

Het wonder van Pijnacker

**Gerhard
Eggink**

*uit de
oude doos*

*december
2004*

Niels Veldhuizen was de held van de wedstrijd tussen Scheve Toren 1 en Promotie 4. Alle vallen van de tegenstander doorziend, alle listen en lagen vermijgend, niet opgevend waar anderen allang verslaagd hadden, zijn tegenstander tot het uiterste tergend, remise aanbiedend terwijl hij wist dat zijn tegenstander dat gezien de stand in de wedstrijd niet kon aannemen en hem daarmee onder nog verdere druk zettend, pionnen en uiteindelijk ook een paard offerend om de partij in de veilige remise-haven te doen belanden.

Hij ging op de schouders: Niels Veldhuizen die deze wedstrijd redde - een heldendaad die later waarschijnlijk wel als "Het wonder van Pijnacker" in de annalen terecht zal komen. Hij kreeg alle lof, alle eer. Hij mocht op de terugweg voorin zitten. Hij had iets Groots verricht. Wij zijn trots op hem. Op de andere 7 spelers niet. Zij verloren. Allemaal.

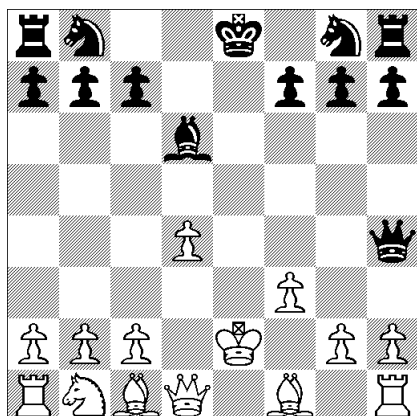
□

Rudi Matai - Herman Reicherter

Leiden Chess Tournament 2012, 9 juli 2012

In het Leiden Chess Tournament mocht ik alweer tegen een buitenlandse speler. Na een nul in de eerste ronde mocht ik in de tweede ronde tegen een Italiaan met een rating van 1830 die ook met een nul was begonnen. Met zwart behaalde ik een mooie overwinning. Mijn tegenstander kwam later wel wat op stoom. Nu dus een Duitser...

1.f4 e5 2.fxe5 d6 3.exd6 Lxd6 4.Pf3 Lg4?! De Deze zet was mij onbekend in het From's gambiet. Hij lijkt me niet al te best maar mijn reactie was erg slecht. **5.d4?** [5.e3!? lijkt beter] **5...Lxf3 6.exf3**. Ik was van plan om 6. gxf3 te spelen maar mijn hand pakte de e-pion. Na 6. gxf3 volgt 6., Dh4+ met desastreuze gevolgen. Mijn hand was dus toch slimmer dan mijn hoofd. **6...Dh4+ 7.Ke2**

Leuk zo'n stelling met wit na 7 zetten!

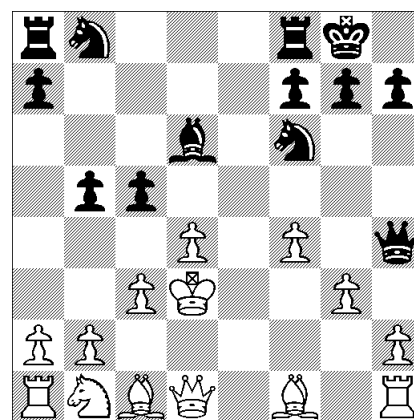
7...Pf6 8.c3 0-0 9.Kd3 c5 zwart valt de positie van de witte koning aan maar het is nog niet zo gemakkelijk. Ik heb nergens een duidelijke winstweg kunnen vinden voor zwart. Hij staat echter wel onder psychologische druk om de optisch slechte witte stelling eventjes gauw onder de voet te lopen... **10.f4 b5??** een enorme blunder en een geschenk uit de hemel voor wit. Zwart gaat te ver in zijn ijver om de witte koning op te jagen. 10...Lxf4 is beter.

11.g3!

Natuurlijk! Wit opent met tempowinst (aanval op Dh4) de lange diagonaal en gaat minstens een kwaliteit winnen.

11...c4+ 12.Kc2 Dh6 13.f5 Ook een leuk plaagzetje. **13...Dh5 14.Dxh5 Pxd5 15.Lg2 Pd7 16.Lxa8 Txa8** met een kwaliteit meer en een pion meer (gedekte vrijpion d4) was de rest een kwestie van techniek. **17.a4 b4 18.cxb4 Lxb4 19.Pc3 Te8 20.Ld2 Phf6 21.The1 Txe1 22.Txe1 Kf8 23.Pe4 a5 24.Pxf6 Pxf6 25.Lxb4+ axb4 26.a5 Pd5 27.Te5 b3+ 28.Kd2 c3+ 29.bxc3 b2 30.Kc2.**

Zo, 2 uit 2 tegen onze buitenlandse gasten. Als ze nu maar niet denken dat ik iets tegen buitenlanders heb...

Citaat van de maand

“In 2004 werd hij betrapt toen hij in een internettoernooi gebruik maakte van een computer”

[Het Parool over Arkadij Naiditsch]

[geciteerd in de rubriek “Ruggespraak” van het maandblad “Onze Taal”]

Oplossingen problemen (blz. 18)

Stelling 1 1. Td8+ Kxd8 (of Ke7) 2. Dxe4 1-0	Stelling 2 1. ... Tc5 (dreigt Txc7/Dxc7) 0-1 (2. dxc5 Dd1#) (2. Txd7 Tc1#) (2. Txc5 Dxb7)	Stelling 3 1. Pg3 is niet goed, omdat zwart dan de pion op e3 slaat. Daarom: 1. Kd2, en nu blijkt 1. ... Kxf5 te falen op 2. Pg7+ (wit behoudt zijn paard en wint)
Stelling 4 1. Pxd5 Lxe2 2. Pxf6+ Kd8 3. Pxd7, en wit staat 2 pionnen voor	Stelling 5 1. Lxb7 (dreigt Lxa8) 1. ... Dxb7, 2. Td8+ en mat 1. ... Lxb7, 2. Td7 en mat 1. ... Tb8, 2. Lxc8 Txc8, 3.Td7 en mat	Stelling 6 1. Txh7 Kxh7 (1. ... Kg5, 2.De5+ Kf6, 3. Tf7#) 2. Df7+ Kh6 (2. ... Kh8, 3. Pxd6#) 3. Dxd6#
Stelling 7 1. Dd8+ Dc8 2. Dxc8+ Kxc8 3. La6 (!) bxa6, en omdat zwart de verkeerde loper overhoudt is het remise; en op een willekeurige andere 3 ^e zwarte zet slaat wit op b7 met hetzelfde resultaat	Stelling 8 1. Tg3 e1D 2. Tg7+ Lxd7 pat (of 2. ... Kh8 → eeuwig schaak)	NB: Deze 8 problemen komen uit 3 Russische boekjes die ik in Sint Petersburg kocht. Deel 1: penning (stelling 1 en 2); dubbelaanval (stelling 3 en 4). Deel 2: afleiding (stelling 5); lokken (stelling 6). Deel 3: Eindspel (stelling 7 en 8). Voor alle deeltjes geldt: rating 1700-2000

Agenda t/m zomer 2013

april 2013			
di	9 april	periode 3 - ronde 5	+ ronde 5 invitatie-zeskamp
di	16 april	periode 3 - ronde 6	
wo	17 april		DSC 4 - Promotie 2 ← <i>centraal</i> Promotie 3 - DD 5 ← <i>centraal</i>
za	20 april		Promotie 1 - Goes 1
di	23 april	periode 3 - ronde 7	
di	30 april	geen clubavond	

mei 2013			
di	7 mei	periode 3 - ronde 8	
di	14 mei	periode 3 - ronde 9	
di	21 mei	periode 3 - ronde 10	
di	28 mei	periode 3 - ronde 11	

juni 2013			
di	4 juni	rapid- driedaagse (3 x 3 ronden)	
di	11 juni		
di	18 juni		
di	25 juni	zomercomp. ronde 1 + 2	

juli 2013			
di	2 juli	zomercomp. ronde 3 + 4	
di	9 juli	zomercomp. ronde 5 + 6	
di	16 juli	zomercomp. ronde 7 + 8	
di	23 juli	zomercomp. ronde 9 + 10	
di	30 juli	zomercomp. ronde 11 + 12	

augustus 2013			
di	6 aug.	zomercomp. ronde 13 + 14	
di	13 aug.	zomercomp. ronde 15 + 16	
di	20 aug.	zomercomp. ronde 17 + 18	
di	27 aug.	zomercomp. ronde 19 + 20	

september 2013			
di	3 sept.	seizoen-opening 2013-2014	
di	10 sept.	periode 1 - ronde 1	